

Gorenjski Glas

PETEK, 5. JUNIJA 2020

LETO LXXIII, ŠT. 45, CENA 1,85 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Kamp v obliki srca ob Savi v Lescah

Med Lescami in Bledom bodo prihodnji teden odprli novi kamp, imenovan River Camping Bled. V njem je poleg parcel za kampiranje tudi šestindvajset alpskih hišic z velikimi terasami in dva glamping šotora.

URŠA PETERNEL

Lesce – Novi kamp, ki nosi ime River Camping Bled, je postavilo podjetje Kamp turizem iz Ljubljane, gre pa za projekt dveh družin, Filipičevih in Židanikovih, ki so že vrsto let navdušeni kampisti. Spoznali so se na kampiranju, in čeprav brez izkušenj na področju turizma, so se entuziastično lotili urejanja lastnega kampa. Zemljišče ob Savi so odkupili od tako imenovane slabe banke, kamp pa so začeli urejati v začetku leta.

Postavili so 26 nadstandardnih alpskih hišic z velikimi terasami in dva glamping šotora, ostalo pa so parcele za kampiranje, na katerih sta elektrika in voda, na nekaterih tudi odtok. Goste bodo pričakale recepcija, dva sanitarna objekta, restavracija, zunanji ogrevan bazen, kolesarski poligon (pump track), pravljica dežela za otroke in urejena prodnata plaža s kotički za poležavanje pri reki Savi. Posebno pozornost so namenili okolici, posadili so kar 350 dreves, velik poudarek so dali zlasti lesu in naravnim

materialom. Kot zanimivost velja omeniti, da ima kamp iz zraka obliko srca.

Kot sta povedala Matjaž Filipič in Jan Židanik, niso želeli postavljati ekskluzivnega kampa, temveč takšnega za »normalne« družine. Že za prihodnji teden se je najavilo več skupin, zelo zadovoljni pa so tudi z rezervacijami za julij in avgust, ki kažejo, da naj bi bila približno polovica gostov domačih, ki bodo lahko vnovčili tudi vavčerje, polovica pa tujih, zlasti iz Nizozemske in Nemčije.

► 5. stran

V novem kampu je šestindvajset alpskih hišic in dva glamping šotora. / Foto: Tina Dokl

Avstrija in Italija odprli meji s Slovenijo

V sredo pri nas nismo imeli nobenega bolnika s covidom-19 na zdravljenju v intenzivni negi. Avstrija in Italija sta sprostili ukrepe glede prehajanja meje.

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana – Še vedno je v Sloveniji kar veliko opravljenih dnevnih testov na novi koronavirus, samo v sredo so odvzeli brise 828 osebam, med katerimi ni bilo potrjene okužbe. Spodbuden je tudi podatek, da zaradi te boleznih ni umrl niti se zdravil na oddelku za intenzivno nego, je bilo pa v sredo hospitaliziranih še pet oseb s to boleznijo.

Vtorekpasopotrdilo okužbo v OŠ Ludvika Pliberška

Maribor, in sicer pri tretješolcu. Okužil naj bi se v družini, kjer sta pozitivna tudi brat in mama, okužbo pa bi lahko iz tujine prinesel oče. To kaže, da je virus še med nami, šola pa se je po zagotovilih stroke z ukrepi ustrezno odzvala.

Avstrija je odpravila prepoved in zdravstveni nadzor na meji s Slovenijo. Po poročanju STA je avstrijski zunanji minister Alexander Schallenberg pojasnil, da na meji veljajo razmere, kot so bile pred pandemijo, tako da ob vstopu v Avstrijo

ni več potrebna obvezna karantena ali potrdilo o neokuženosti z novim koronavirusom. Tudi Slovenija je včeraj uvrstila Avstrijo na seznam držav za prost vstop v Slovenijo, na katerem sta že Hrvaška in Madžarska. O prostem vstopu v našo državo naj bi v soboto na delovnem obisku pri nas govorila tudi slovenski in italijanski minister za zunanje zadeve Aleš Logar in Luigi di Maio. Večina evropskih držav sicer odprte notranjih meje napoveduje za sredi-
no junija.

Priloge: deželne novice Zgornjesavc jeseniške novice

NOVO!
Prvi in največji
Miele
razstavni
prostor na
Gorenjskem.

Celovita
ponudba
aparatur
Miele.

Miele

www.etis.si

Vabljeni v prenovljeni salon ETIS!

Ljubljanska c. 30
Kranj

ETIS 50 LET

GORENJSKA

Bo bolnišnico vodil Mark Toplak

Po neuradnih informacijah je svet zavoda za direktorja Splošne bolnišnice Jesenice izbral Marka Toplaka, ki je sicer od lani direktor Razvojnega centra Gorenjske. Soglasje k imenovanju mora dati še vlada.

4

ŠPORT

Celotna moja kariera je en velik uspeh

Športnik invalid plavalec Darko Đurić je končal uspešno tekmovalno kariero. Kot je dejal, mu je dala ogromno: »Iz vaškega pobiča sem zrasel skoraj v svetovljana.« Na velikih tekmovanjih je osvojil osem medalj.

8

CG+

Obiskal vse kraje v Sloveniji

Potovanje mora biti doživetje, le tako si lahko zapomniš dogodivščine s poti. Tako razmišlja Mitja Lavtar, mladenič pri tridesetih, ki se je v petih letih in pol »pofočkal« v vseh 6036 krajih po državi, ki imajo status naselja.

11

CG+

Koronavirus ne bo kar izginil

Prof. dr. Roman Jerala je vodja Odseka za sintezno biologijo in imunologijo na Kemijskem inštitutu v Ljubljani. Kranjčan s svojo ekipo raziskovalcev sodeluje v mednarodnih prizadevanjih za razvoj cepiva proti koronavirusu.

15

VREME

Danes bo pretežno oblačno z občasnimi padavinami. Jutri in v nedeljo bo spremenljivo oblačno s krajevnimi padavinami.

13/22 °C
jutri: spremenljivo oblačno

VSAK PRVI PETEK V MESECU

Kupon za brezplačni mali oglas

Brezplačen je mali oglas z besedilom do 80 znakov. Ugodnost velja samo za naročnike časopisa Gorenjski glas. Kuponi so veljavni pol leta. Na hrbtni strani morajo imeti odtisnjen naslov naročnika. Mali oglas, oddan po telefonu ali brez kupona, zaračunavamo po ceniku, s popustom za naročnike (20 %). Kupon ni veljaven za objavo pod šifro ali z navedbo: naslov v oglasnem oddelku. **Brezplačnega malega oglasa ne morejo uveljavljati pravne osebe (tudi s. p.).** Oglase sprejemamo na naslov Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj ali po telefonu 04/201 42 47; za torkovo številko Gorenjskega glasa do petka do 14. ure in za petkovo številko do srede do 14. ure. V malooglasnem oddelku na Nazorjevi ulici 1 v Kranju pa smo vam na razpolago v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. do 15. ure, v sredo od 8. do 16. ure.

MALI OGLAS

Naročam objavo malega oglasa z naslednjim besedilom:

- prodam kupim oddam najamem
 podarim iščem nudim zamenjam

RUBRIKA: _____

Vsebina: _____

Tel.: ____ / ____-____-____

Mobitel: ____ / ____-____-____

Nečitljivih kuponov
ne objavljamo.

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Jutranja dostava in odprto okence

Tokrat imamo za vas kar dve dobri novice. Pošta Slovenije z junijem spet opravlja jutranjo dostavo časopisa in tudi to številko časopisa ste lahko brali že zjutraj.

Ker se epidemija covid-19 z mesecem majem izteka, smo že odprli okence za stranke. Če boste imeli s seboj položnico, jo boste lahko plačali receptorki ob vходу v poslovno hišo na Nazorjevi ulici 1 v Kranju. Če jo boste pozabili ali če boste kupili knjigo, pa boste morali stopiti oziroma se z dvigalom peljati v naše poslovne prostore, ki so v drugem nadstropju. Ker je virus še vedno med nami, se moramo obnašati varno, to pomeni, da si pred vstopom v poslovno hišo nadenite masko. Tudi v naše poslovne prostore lahko vstopate le z obrazno masko. Tako boste poskrbeli, da vsi skupaj ostanemo zdravi. Čez poletje bo veljal poletni delovni čas, kar pomeni, da bo okence za stranke odprto vsak dan od 8. do 15. ure, ob sredah do 16. ure.

Žal pa izletov, ki jih tako težko pričakujete, še ne smemo pripravljati.

Vaš Gorenjski glas

Foto: Grega Flejnik

Zdravstvo je treba okrepiti

Možnost drugega vala pri nas je realna, je ob uradnem zaključku epidemije covid-19 v Sloveniji poudaril direktor Klinike Golnik, ta predah pa je treba takoj izkoristiti tudi za krepitev infrastrukture za oskrbo okuženih bolnikov in hkrati varno obravnavo bolnikov z drugimi boleznimi.

SUZANA P. KOVAČIČ

Golnik – V parku pred Kliniko Golnik je bila v ponedeljek slovesnost, na kateri so se zaposlenim, strokovnim ustanovam, lokalni skupnosti, donatorjem in medijem zahvalili za odlično sodelovanje, učinkovito delo in odgovorno vedenje, ki je močno pripomoglo k uspešni zaježitvi epidemije. Kot je poudaril direktor klinike doc. dr. Aleš Rozman, svet na pandemijo ni bil pripravljen, odziv pa je bil bliskovit. Tu se je Slovenija izvrstno odrezala: »Strategija, ki smo jo sprejeli, je bila racionalna, in ukrepi, ki smo jih pravočasno izvedli, so bili uspešni in so preprečili večje število obolelih in s tem številne prezgodnje smrti. Na državnem in regionalnem nivoju so se oblikovale koordinacije vseh ravni zdravstva, civilne zaščite, policije, vojske, gasilcev in drugih, ki so ob podpori odgovornega vodstva državljanov kljub hudemu pomanjkanju zaščitnih sredstev in opreme v prvih dneh, našli rešitve in odgovore na izzive.«

Direktor Rozman meni, da je bil slovenski model javnega zdravstva z močnim primarnim zdravstvom in vstopnimi točkami učinkovit, a obenem opozarja, »... da je celoten zdravstveni sistem, ki je že pred epidemijo deloval na zgornjem robu zmogljivosti, ranljiv in večjega pritiska verjetno ne bi prenesel.« Možnost drugega vala pri nas je realna, je

Nagovor direktorja Klinike Golnik doc. dr. Aleša Rozmana / Foto: Primož Pičulin

poudaril, ta predah pa je treba takoj izkoristiti za krepitev infrastrukture za oskrbo okuženih bolnikov in hkrati varno obravnavo bolnikov z drugimi boleznimi. V kli-

izobraževanja in zaposlovanja zdravstvenih delavcev, oblikovanje odzivnih skupin, pogoje za mobilnost timov in reševanje problema najranljivejših, to je domov

je to trdoživa ustanova, ki je bila ustanovljena za obvladovanje epidemije tuberkuloze, ki je še vedno eden vodilnih razlogov umrljivosti v svetu. Epidemija tuberkuloze je v Sloveniji sicer obvladana, kar pa se z migracijami prebivalstva lahko spremeni.

Nagovore so imeli še minister za zdravje Tomaž Gantar, ameriška veleposlanica Lynda C. Blanchard, kranjski župan Matjaž Rakovec in pa namestnica direktorja za zdravstveno nego v Kliniki Golnik Katja Vrankar. Povedala je, da bodo tamkajšnji zaposleni, ki so se med epidemijo izpostavili in javili za tvegana mesta, prejeli spominsko značko: »Nosite jo s ponosom. Vedeli bomo, da ste bili tisti, ki ste hrabro stopali po tej poti.«

»Klinika Golnik je stara sto let, dotrajana in ni potresno varna, arhitektura pa ni prilagojena sodobni obravnavi takšnih bolnikov. Zato želimo, da v odzivu na morebiten drugi val epidemije covid-19 in vse prihodnje izbruhe respiratornih okužb kompleksu priključimo sodoben izolacijski oddelek, ki bo na voljo bolnikom iz vse države,« je poudaril direktor doc. dr. Aleš Rozman.

niki, ki je bila ena od štirih bolnišnic za paciente s covidom-19 pri nas, je med epidemijo vzporedno teklo delo z bolniki z drugimi boleznimi, npr. diagnostika in zdravljenje pljučnega raka. Omenil je tudi nujnost

za starejše. »Močan in prilagodljiv zdravstveni sistem v kriznih časih lahko ustvarja pogoje za nemoteno delovanje industrije in tudi ekonomsko varnost prebivalcev,« je prepričan. Za Kliniko Golnik pa je dejal, da

Postopek zoper župnika ustavljen

Postopek zoper nekdanjega preddvorskega župnika Branka Setnikarja sta ustavila tako država kot Cerkev.

JOŽE KOŠNJEK

Ljubljana – Nadškofija Ljubljana je v ponedeljek sporočila, da je bil tako na državni kot cerkveni ravni ustavljen postopek zoper nekdanjega preddvorskega župnika Branka Setnikarja. Junija lani je bila namreč na Policijo in na Nadškofijo Ljubljana podana prijava o storitvi domnevne spolne zlorabe, ki naj bi jo zagrešil tedanji preddvorski župnik. Policija je preiskala primer in poročala

državnemu tožilstvu, ki ni zaznalo znakov kaznivnega dejanja in ustavilo postopek zoper osumljenega župnika. Enako je storila tudi Kongregacija za nauk vere v Vatikanu, ko je proučila rezultate preiskave, ki jo je po cerkvenem oziroma kanonskem pravu opravila Nadškofija Ljubljana.

Ljubljanska nadškofija je tudi zapisala, da župnik Branko Setnikar med trajanjem postopka ni opravljal duhovniškega dela v javnosti oziroma med verniki.

Že več kot devetdeset tisoč brezposelnih

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Zmanjšanje gospodarske dejavnosti, ki ga je povzročila epidemija novega koronavirusa, se je v drugi polovici marca in v aprilu močno odrazilo na obsegu brezposelnosti, v maju pa se je naraščanje števila brezposelnih umirilo. Nove prijave brezposelnih so se maja v primerjavi z aprilom skoraj preplovice, precej pa je poraslo število odjav iz evidence brezposelnih. Po podatkih zavoda za zaposlovanje je bilo ob koncu maja v Sloveniji 90.415 brezposelnih – 1767 več kot mesec prej

in 18.403 več kot maja lani. Brezposelnost se je tako na mesečni kot na letni ravni povečala v vseh območnih službah (OS) zavoda, najbolj prav na Gorenjskem, ki jo »pokriva« OS Kranj. Na Gorenjskem je bilo maja 6861 brezposelnih, kar je bilo 5,1 odstotka več kot aprila letos in 50,1 odstotka več kot maja lani. Delodajalci, med katerimi jih je bilo največ s področja gradbeništvata, predelovalnih dejavnosti ter zdravstva in socialnega varstva, so maja zavodu sporočili 7282 prostih delovnih mest, kar je bilo 68 odstotkov več kot aprila.

Darilo

izžrebanemu naročniku časopisa

Gorenjski Glas

Knjigo prejme FRANCI JAMNIK iz Medvod.

Dvig povprečnin dobrodošel, a nekatere težave ostajajo

Župani pozdravljajo zvišanje povprečnin, a ministra za javno upravo opozarjajo še na številne druge težave, s katerimi se srečujejo občine.

ALEŠ SENOŽETNIK

Medvode – V športni dvorani v Medvodah je v sredo potekala redna letna seja skupščine Skupnosti občin Slovenije (SOS), na kateri je skupaj z župani o prihodnosti, razvoju in financiranju občin razpravljala tudi ministrica za javno upravo Boštjan Koritnik.

Predsednik največjega slovenskega združenja občin dr. Aleksander Jevšek je poudaril, da so župani zadovoljni z nedavnim dvigom povprečnin, ki se pozna v občinskih proračunih, a to ne pomeni, da je delo zaključeno. Kljub temu da so povprečnine višje, precejšen del občin še vedno ne dobi dovolj sredstev za izvajanje zakonsko določenih nalog. Še bo treba izboljšati zakon o financiranju občin, kjer je dela še veliko, je dodal Jevšek.

V proceduri je tudi predlog zakona o finančni raz-

Župani so se zavzeli tudi za nadaljevanje procesa ustanavljanja pokrajin.

Minister je poudaril, da se je med krizo, ki jo je povzročila epidemija in s katero so se župani najbolj neposredno spoprijeli, izkazalo, da lokalna samouprava dobro deluje. V prihodnje je napovedal vzdrževanje rednih odnosov, vključevanje župa-

Predvsem manjše občine izgubljajo lokalne izpostave državnih služb. Zavzeli so se tudi za enakomerni regionalni razvoj ter opozorili na težave birokracije in dolgotrajnost postopkov pri umeščanju investicij v prostor, ki trajajo nerazumno dolgo. Pri tem so nekateri župani opozorili na nekatere institucije, ki se postavljajo »nad državo« in zavirajo

Župani opozarjajo, da umeščanje investicij v prostor traja nerazumno dolgo časa.

nekatero pomembne razvojne projekte. Kritike so letele predvsem na račun Agencije RS za okolje.

Koritnik je ob tem povedal, da so težave večplastne in da projektanti večkrat ne pripravijo vlog tako, kot bi bilo treba, saj računajo, da jih bodo lahko kasneje dopolnili. Dodal pa je še, da so težave tudi na strani upravnih enot in drugih pristojnih institucij, kjer večkrat ni problem le kadrovska podhranjenost, temveč tudi učinkovitost in

usposobljenost nekaterih delavcev.

Župani so se zavzeli tudi za nadaljevanje procesa ustanavljanja pokrajin. Kot je povedal Jevšek, se postopki niso ustavili niti zaradi menjave vlade niti zaradi krize, kar kaže na to, da gre za državotvorni projekt. Naslednji korak bo, da bodo pristojna ministrstva do sredine meseca pripravila oceno finančnih posledic prenosa nalog v pristojnosti pokrajin ter oceno finančnih posledic prenosa, na podlagi tega pa bo strokovna skupina pripravila predloge pokrajinske zakonodaje.

Ob tokratni skupščini pa je SOS skupaj z ministrstvom za okolje in prostor podarila tudi plakete občinam brez plastike za enkratno uporabo na dogodkih. Skupnost je namreč z ministrstvom novembra lani podpisala sporazum o spodbujanju zmanjševanja uporabe plastičnega pribora v slovenskih občinah. K dogovoru pa lahko občine kadarkoli pristopijo. Do sedaj je to storilo 48 občin, med njimi na Gorenjskem občine Kranjska Gora, Žirovnica in Škofja Loka.

k

KOMENTAR
ALEŠ SENOŽETNIK

Številne težave še ostajajo

V boju proti epidemiji covid-19 smo bili župani v prvih bojnih linijah,« je bilo slišati na sređini seji Skupnosti občin Slovenije v Medvodah. Občine so se v minulih tednih res srečevale s številnimi izzivi, povezanimi s preprečevanjem širjenja okužb in zagotavljanjem varnosti njihovih občanov, še zlasti pa z zaščito najranljivejših skupin.

V času epidemije je država dvignila povprečnino s 589 na nekaj manj kot 624 evrov na občana, s čimer bodo občine lažje izvajale zakonsko določene naloge. V pripravi je tudi predlog zakona, s katerim se bodo občinam znižali nekateri stroški – prihranek je ocenjen na trideset milijonov evrov.

Kljub temu da pozdravljajo tovrstne popravke anomalij, na katere župani opozarjajo že leta, pa je ministrica za javno upravo Boštjan Koritnik, ki je prisostvoval seji, moral prisluhniti tudi težavam, s katerimi se še vedno ukvarjajo slovenske občine in s katerimi se lahko poistoveti prenekateri prebivalec.

Še si bo treba prizadevati za izboljšave zakona o financiranju občin, saj 47 občin od države še vedno ne dobi potrebnih sredstev za zakonsko predpisane naloge. A povprečnina ne bo rešila vsega. Bolje bo treba razlikovati tudi med različnimi kategorijami ob-

čin, saj predvsem manjše ne morejo opravljati nalog, ki jih lahko denimo mestne občine.

Župani si želijo tudi skladnejšega regionalnega razvoja. Predvsem manjše občine, bolj oddaljene od Ljubljane in glavnih centrov države, se čutijo zapostavljene, ko iz njihovih središč odhajajo občinske izpostave javnih služb, pošte, banke ...

Med najbolj perečimi temami pa še vedno ostaja nerazumna birokratizacija postopkov, kar se v veliki meri kaže na primeru dolgotrajnega umeščanja objektov v prostor, na kar so opozorili tudi nekateri župani gorenjskih občin. Tržiški župan Borut Sajovic je denimo opozoril na primere, ko investitorji tudi v dveh letih po oddaji vloge ne pridejo do gradbenega dovoljenja.

Višanje povprečnine in razbremenjevanje občinskih proračunov sta zagotovo koraka v pravo smer, ki jih pozdravljajo tudi na Skupnosti občin Slovenije. A vseh težav, tudi zaradi velikih razlik med občinami in (pre)velike razdrobljenosti, to ne bo rešilo. Razkorak med občinami in državo je še vedno prevelik. Zmanjšale bi ga pokrajine, ki bi prevzele del bremena, ki ga nosijo občine. V preteklosti je bilo že veliko poskusov, da bi jih končno ustanovili, a so bili vselej neuspešni. Morda bo tokrat vendarle več uspeha.

O prihodnosti, razvoju in financiranju občin so župani razpravljali z ministrom za javno upravo Boštjanom Koritnikom.

bremenitvi občin, ki so ga člani SOS pomagali pripraviti še v času prejšnje vlade in predvideva zmanjšanje stroškov občin za trideset milijonov evrov. Podporo predlogu je izrazil tudi Koritnik.

nov v odločanje o vprašanih, povezanih z lokalnimi skupnostmi, in napovedal, da bo do konca mandata obiskal vseh 212 občin.

Župani pa so opozorili tudi na nekatere druge težave, s katerimi se srečujejo.

Dovoljeni obiski v jeseniški bolnišnici

Dovoljen je obisk enega zdravega svojca za največ pol ure. Obiskovalci morajo ves čas nositi zaščitne maske.

URŠA PETERNEL

Jesenice – V Splošni bolnišnici Jesenice so ponovno dovoljeni obiski pri pacientih. Kot so povedali v bolnišnici, je dovoljen obisk enega

zdravega svojca za največ 30 minut v času od 15. do 17. ure. V intenzivnih enotah so dovoljeni obiski enega zdravega svojca največ 10 minut v času med 16. do 17. uro. Na pediatričnem oddelku je

poleg spremstva ene zdrave osebe v času obiskov med 11. in 18. uro dovoljen obisk še enega zdravega svojca. Porodnicam je dovoljen obisk zdravega partnerja. A kot poudarjajo, obiskovalci morajo

imeti ves čas obiska nameščeno zaščitno masko.

Obiski so bili povsem prepovedani od konca februarja, na nekaterih oddelkih pa so bili omejeni že od konca novembra lani.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Petermel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir;

stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, Ilovra Stritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, faks: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek od 8. do 15. ure, sredo od 8. do 16. ure, petek od 8. do 15. ure sobote, nedelje in prazniki zaprti. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Delo, d. o. o., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Bo bolnišnico vodil Mark Toplak

Po neuradnih informacijah je svet zavoda za direktorja Splošne bolnišnice Jesenice izbral Marka Toplaka. Soglasje k imenovanju mora dati še vlada.

URŠA PETERNEL

Jesenice – Novi direktor Splošne bolnišnice Jesenice naj bi po neuradnih informacijah postal Mark Toplak. Uradno informacijo o tem, kdo bo vodil bolnišnico, naj bi svet zavoda javnosti sporočil po tem, ko bodo z odločitvijo pisno seznanjeni vsi trije kandidati. To so Tomaž Pliberšek, Tomaž Krišelj in Mark Toplak, ki so se svetu zavoda predstavili v ponedeljek.

Kot je ob tem dejal predsednik sveta zavoda Matevž Lakota, ne bi bilo korektno, da bi »širša Slovenija pred samim kandidatom izvedela, ali je bil izbran ali ne«. Kot je dodal, so bile predstavitve vseh treh kandidatov zelo korektno, je pa svet zavoda posebno pozornost namenil pravilnosti samega postopka izbire. Prvi razpis se je namreč končal neuspešno, saj je neizbrani kandidat Tomaž Krišelj takrat uspel s pritožbo na sodišče zaradi napak v postopku. Lakota je ob tem tudi dejal, da si želijo, da bi bolnišnica čim prej dobila direktorja s polnim mandatom, saj jo je od avgusta lani vodi vršilec dolžnosti direktorja.

In kdo je Mark Toplak, ki naj bi, če ga bo potrdila tudi vlada, prevzel vodenje bolnišnice? Od lani je direktor Razvojnega centra Zgornje Gorenjske, po izobrazbi je univerzitetni diplomirani strojniki, ki je študij MBA zaključil v Veliki Britaniji. Skoraj celotno kariero je delal

Mark Toplak po ponedeljkovi predstavitvi na svetu zavoda

družbi IBM, zadnjih nekaj let pa je deloval kot samostojni podjetnik. Živi v Zupzah, po rodu je sicer iz Ljubljane, je oče treh otrok, starejša hči je arhitektka, sin zdravnik, mlajša hči pa študentka.

Toplak (letnik 1963) je sicer član stranke SDS, predsednik radovljiškega občinskega odbora stranke, vrsto let je bil tudi občinski svetnik v Radovljici. Bil je tudi kandidat za župana Radovljice.

Po ponedeljkovi predstavitvi je dejal, da se je za kandidaturu odločil, ker je bolnišnica pred kar nekaj izzivi, ki jih je še dodatno zapletla epidemija. V primeru izvolitve bo v ospredje postavil pacienta, prizadeval

si bo za čim boljšo oskrbo in zadovoljstvo bolnikov. Hkrati se bo ukvarjal z reševanjem kadrovske težave, predvsem na področju zdravstvene nege. Posebno pozornost v programu pa je namenil regijski bolnišnici, katere gradnja je po njegovem mnenju nujna. In kje naj bi ta stala? Kot je dejal, med vzhodnim delom Jesenic in Naklim.

Ob tem pa je zavrnil namigovanja, da naj bi se na razpis prijavil zato, ker je član trenutno vladajoče stranke. Poudaril je, da se je celoten postopek izbire direktorja bolnišnice začel še pod prejšnjo vlado, prav tako je bil sedanji svet zavoda imenovan v času prejšnjega ministra Aleša Šabedra.

Ob obnovi ceste poškodovana hiša

Lastnica je prepričana, da je poškodba posledica tresljajev, ki jih povzročajo mimo vozeči težki tovornjaki, investitor pa, da je razlog za poškodbo starost in način gradnje stavbe.

MARJANA AHAČIČ

Podnart – Pred kratkim nas je poklicala bralka z naselja Dobravica (njene podatke hranimo v uredništvu), ki pravi, da je bila med obnovo vodovoda v naseljih Ovsišje, Dobravica in Poljšica pri Podnartu zaradi težkih tovornjakov, ki vozijo po gradbišču, poškodovana njena ob cesti stoječa hiša. Kot pravi, na radovljiški občinski upravi ne dobi primerne odgovora na vprašanje, ali je cesta, po kateri teče vodovod, sploh primerna za vožnjo tako težkih vozil. Potožila je tudi, da se ji zdi gradnja nerazumno dolgotrajna.

Na radovljiški občinski upravi v odgovoru na

vprašanje pojasnjujejo, da do poškodb objekta ne prihaja zaradi preobremenjenosti ceste zaradi vožnje tovornih vozil, temveč predvsem zaradi načina gradnje te stavbe. »Stavba je bila zgrajena leta 1900, s slabo izvedenimi temelji, brez vezave, brez železa in cimenta, zato je razpokana. Predstavniki občine, izvajalca in nadzora so opravili tudi zunanji ogled hiše in ugotovili, da so na stavbi že starejše poškodbe in da zadnja obnove fasade ni bila ustrezno izvedena. Občinska uprava je lastnico tudi opozorila na udor za stavbo in ji predlagala, da nemudoma opravi strokovni pregled in izvede ustrezne ukrepe za

zavarovanje hiše, saj bi udor zanjo lahko predstavljal bistveno večjo nevarnost kot vožnja po cesti pred hišo,« so prepričani na Občini Radovljica.

Za naložbo v obnovo odsekov vodovoda v skupni dolžini 1.800 metrov sicer Občina Radovljica namenja nekaj manj kot pol milijona evrov. Gradnja se je začela konec lanskega leta, za maj predvideni zaključek del pa se zaradi izrednih razmer ob epidemiji nekoliko podaljšuje. Po obnovi vodovoda bo cesta tudi na novo preplaščena, na novo bodo uredili tudi javno razsvetljava in obnovili električno omrežje, še pojasnjujejo na Občini Radovljica.

Občina Radovljica je jeseni začela obnavljati vodovod v naseljih Ovsišje, Dobravica in Poljšica pri Podnartu. V sklopu obnove bodo na novo uredili tudi odseke ceste v skupni dolžini 1800 metrov. / Foto: Gorazd Kavčič

Občina Kranj bo manjša, Škofja Loka se povečuje

SIMON ŠUBIČ

Kranj – Kranjski mestni svetniki so v sredo potrdili osnutek odloka o spremembi meje med naseljem Šutna in Crngrob, s katerim nameravajo del območja kranjskega naselja Šutna priključiti območju Crngroba v Občini Škofja Loka. Ureditev meje med občinama se nanaša na območje obstoječe lokalne ceste, ki povezuje škofjeloški vasi Dorfarje in Crngrob, del ceste pa poteka po kranjskem ozemlju.

Cesto sicer že sedaj upravlja in vzdržuje Občina Škofja Loka, ki jo ima tudi uvrščeno v svoj odlok kategoriziranih javnih cest in kolesarskih poti.

Cesta je na obravnavanem odseku že odmerjena v naravi in jo predlagan potek meje upošteva, z izjemo parcele, ki je v lasti države in v naravi predstavlja strugo vodotoka. Na obravnavanem odseku ni objektov, območje pa ni poseljeno, zato predhodni posvet z javnostjo ni potreben, so pojasnili na kranjski občini.

Občini sta vlogo za ureditev meje že poslali Geodetski upravi RS (Gurs), ki je izdelala elaborat za spremembo meje med občinama in tudi že podala pozitivno mnenje k predlagani spremembi območij Crngrob in Šutna. Po sprejemu odloka v enakem besedilu v obeh občinah bo Gurs vnesel spremembo v register prostorskih enot. Občina Stroške morebitne predstavitve ali postavitev novih oznak bo pokrila Občina Škofja Loka.

**ADLER
APOTHEKE**
FERLACH BOROVLJE
DR. EVA ROSIAN

LEKARNA V BOROVLJAH Z BOGATO TRADICIJO
A-9170 Borovlje/Ferlach • Glavni trg/Hauptplatz 16
T: 0043 4227 2225 • E: adler@apothekeferlach.at
pon. - pet., 8:00 - 12:30 in 14:30 - 18:00, sob., 8:00 - 12:00

• Naročila za zdravila sprejemamo tudi po telefonu in e-pošti • Ekspresna dobava zdravil tudi iz NEMČIJE • Bachovi cvetni pripravki in Schüsslerjeve soli

www.apothekeferlach.at
GOVORIMO SLOVENSKO

Sistem dobil novega upravnika

Energetika Preddvor je sklenila pogodbo o distribuciji energije, dobavi sekancev in servisiranju sistema daljinskega ogrevanja na lesno biomaso s podjetjem Interenergo.

MATEJA RANT

Preddvor – Podjetje Interenergo, mednarodna energetska družba s sedežem v Ljubljani, ki se uvršča med največje energetske družbe v Sloveniji, bo tako po novem upravljalo sistem daljinskega ogrevanja na lesno biomaso v občini, s katerim je bilo v preteklosti kar nekaj težav. Na podlagi referenc omenjenega podjetja zdaj v občini pričakujejo, da bodo nemudoma opravili redni servis, saj ne kotla ne kotlovske opreme zadnjih nekaj letih niso redno vzdrževali, takoj naj bi se začeli pripravljati tudi na prihodnjo kurilno sezono. »Verjamemo, da bodo uporabnikom bolj prislunili, jih obveščali in jim pomagali poiskati rešitve na njihove izzive,« izbiro novega upravnika za sistem daljinskega ogrevanja pozdravlja župan Rok Roblek.

Župan v tovrstnem ogrevanju vidi veliko prednosti, zato se bo še naprej trudil, da bi imeli občani učinkovito, ugodno in okolju prijazno ogrevanje. Občani so po njegovih besedah doslej pogrešali komunikacijo z upravnikom in svetovanje glede nastavitve parametrov za bolj vzdržne stroške ogrevanja, obenem pa so opozarjali na nevdržane toplotne postaje, neumerjene števe, izgube v sistemu in neurejene priklone na toplovod. Z vključitvijo novega, strokovnega in usposobljenega upravnika računajo tako na boljši servis za občane kot tudi tehnično boljši servis za vse vgrajene naprave. »S

tem bomo dosegli višjo kakovost storitve z nespremenjeno ceno energije,« poudarja Roblek in dodaja, da si v občini želijo, da bo novi upravitelj s svojim znanjem in kapitalom prispeval k ohranjanju in širjenju sistema daljinskega ogrevanja na lesno biomaso, ki občino postavlja v sam vrh uporabe obnovljivih virov energije. »Želimo si, da cena energije ostane najmanj enaka, kar pa pomeni, da bodo potrebna vlaganja v razširitev in kakovost toplovodnega omrežja. Več uporabnikov predstavlja manjše toplotne izgube in ugodnejšo ceno storitve na enoto.« V lokalnem okolju vidi možnost zamenjave številnih individualnih kurišč ter s tem izboljšanja kakovosti zraka in življenja v njihovem okolju. »Dajmo to izkoristiti, tako da damo novemu upravniku priložnost, da sistem daljinskega ogrevanja na lesno biomaso predstavi z vsemi prednostmi.«

Novi upravitelj bo omogočil nova priklonna mesta, za boljše komunikacijo z uporabniki pa bo vzpostavil klicni center in spletno stran z dostopnimi informacijami, vlogami in obrazci ter svetovanje za uporabnike. Zmogljivosti kotla in toplovoda več kot zadostujejo za zadovoljitev potreb vseh občanov, še zagotavlja župan in ob tem dodaja: »Preddvor ponuja ogromno priložnosti za gospodarstvo in turizem, za kar pa je potrebna ugodna, trajnostna in okolju prijazna energija, ki jo v občini že imamo.«

Dan žit letos v dveh delih

Mengeš – Tradicionalni Dan žit v Jabljah bo letos v dveh delih. V sredo, 10. junija, bo na poskusnem polju Kmetijskega inštituta Slovenije v Mengšu ogled poskusov s sortami žit, prikazali pa bodo tudi nove sorte ter snemanje posevkov z dronom. Drugi del Dneva žit bo v torek, 16. junija, ko se bo ob 9. uri začel spletni seminar o letošnji pridelavi žit.

Kamp v obliki srca ob Savi v Lescah

◀ 1. stran

Ko bo kamp v celoti urejen, bodo lahko sprejeli okrog sedemsto gostov. Po letošnji sezoni bodo namreč nadaljevali z drugo fazo urejanja, tako bo letos odprt predvidoma do oktobra, v prihodnje pa vse leto. Tako hiške kot glamping šotori so namreč izolirani in ogrevani, prav tako je prek celega leta živahen avtodomarski turizem.

Poskrbljeno je za vse varnostne ukrepe pred širjenjem koronavirusa, od razkuževanja naprej, uvedli bodo možnost registracije na parceli, in ne na recepciji, posebnost je možnost najema zasebne kopalnice, gostom bo na voljo dostava hrane iz bara.

Po Filipičevih besedah bo posebnost kampa tržnica, na kateri bodo gostom ponujali lokalne pridelke in izdelke, pripravljali pa jo bodo v sodelovanju s KGZ Sava Lesce. Posebno pozornost namenjajo sodelovanju in dobremu odnosu z lokalno skupnostjo.

V kampu načrtujejo tudi različne tematske tedne, denimo teden joge, pilatesa, ajurvede, posebno ponudbo pripravljajo za društva na pripravah, dogovarjajo pa

Matjaž Filipič in Jan Židanik sta solastnika novega kampa pod Lescami. / Foto: Tina Dokl

Kot poudarjata solastnika kampa, je to v tem delu Gorenjske po pol stoletja prvi novi kamp; vsi obstoječi (kamp Šobec, Zaka, Danica, Ukanc ...) so bili zgrajeni še v času Jugoslavije. Pri gradnji so se srečali s številnimi izzivi, hvaležni so zlasti za posluš Občine Radovljica, v ospredje pa postavljajo tudi pošten odnos do vseh izvajalcev del.

se tudi za poslovne dogodke, v sklopu katerih bi podjetja najela celoten kamp.

V glavni sezoni naj bi v kampu in restavraciji delalo okrog trideset ljudi, gre predvsem za domačine, povpraševanje po delu pa je

po besedah lastnikov kampa veliko.

Investicija je bila vredna pet milijonov evrov, polovico je lastnih sredstev, polovico kredita, povrnila pa naj bi se v petih do sedmih letih.

Na vprašanje, ali bo novi kamp konkurenca bližnjemu kampu Šobec, sta Židanik in Filipič odgovorila, da je novi kamp dodana vrednost lokalni skupnosti, konkurenca spodbuja razvoj, sicer pa je bilo doslej v običajnih turističnih sezonah povpraševanje tako veliko, da so bili vsi kampi v tem delu Gorenjske razprodani že maja. Kljub sedanjí situaciji na področju turizma sogovornika z optimizmom gledata v prihodnost, že rezervacije za letošnje poletje kažejo, da se turizem pobira.

DRUŠTVO ZA POMOČ ŽENSKAM IN OTROKOM ŽRTVAM NASILJA VARNA HIŠA GORENJSKE

razpisuje prosto delovno mesto

VODJE V PROGRAMIH DRUŠTVA (m/ž)

Zahtevana izobrazba: uni. dipl. soc. del., uni. dipl. psiholog, uni. dipl. pedagog, uni./prof. socialne pedagogike.

Obvezen strokovni izpit s področja socialnega varstva

Rok prijave: 20. 6. 2020

Razpis je v celoti objavljen na spletni strani Zavoda za zaposlovanje na naslovu: https://www.ess.gov.si/iskalci_zaposlitve/prosta_delovna_mesta

30 LET = 30 % POPUSTA

AJM praznuje!

Naših 30 let izkušenj, razvoja in inovacij z okni in vrati pretvarjamo v vaših 30 % popusta na okna in vrata.

Akcija traja samo od 8. do 13. junija! Več na www.ajm.si

Prodajni saloni: AJM Kranj, Cesta Staneta Žagarja 53 in AJM Ljubljana, Šmartinska cesta 105.

Bled dobiva novo tržnico

Bled bo na prostoru bivšega Petrolovega servisa nasproti policijske postaje dobil novo tržnico.

Območje bo razdeljeno na tri bistvene dele. Zunanji del pod nadstreškom starega bencinskega objekta bo namenjen lokalni tržnici s ponudbo ob koncih tedna, v notranjem delu pa bo stalna trgovina brez embalaže, ki bo ponujala sveže sadje, zelenjavo in pa celo paleto vsakdanjih produktov, ki so v klasičnih trgovinah zapakirani v več ovojev le iz trženjskih, in ne iz

Sredi julija se na Bledu odpira nova tržnica.

praktičnih razlogov. Zavestno ločevanje odpadkov smo presegli, naša naloga je postala njihovo zmanjševanje. Žal se na policah trgovin to ne odraža, zato smo se pri podjetju Infrastruktura Bled kot najemniku objekta odločili, da občankam in občanom damo možnost, da lahko kupujejo tudi drugače. Obe prodajni območji bo povezoval družabni prostor, ki je bistven element življenja na tržnici. Sodelovanje ponudnikov na tržnici bo možno tako dolgoročno (preko celotnega leta) kot tudi kratkoročno (en dan), po sicer zelo enostavnem postopku, ki ga najdete na spletnem naslovu www.infrastruktura-bled.si, ali za postopek in dodatna vprašanja preprosto zaprosite preko spletnega naslova jaka.bassanese@bled.si. Občina Bled računa, da bo tržnica odprta sredi julija.

Povezani v krizi

Blejsko turistično gospodarstvo se je znašlo v hudi krizi, ki je prizadela vse, precej pa je udarila tudi Občino Bled oziroma njen proračun. Kot je povedal direktor občinske uprave Robert Klinar, je Občina Bled obiskovalcem Bleda po načelu »kdor pride prvi, prvi melje« dala na voljo okoli 150 brezplačnih parkirnih mest. Brezplačna parkirišča so na voljo na Betinskem klancu, na parkirišču Seliše 2 (pri osnovni šoli, nasproti pokopališča) in na makadamskem parkirišču pod gradom.

Več informacij na:
www.e-bled.si,
www.bled.si

Turizem in epidemija

Epidemija je že in bo še močno zarezala v turizmu na Bledu, ki predstavlja osrednjo gospodarsko panogo in se neposredno ali posredno dotika večine občank in občanov.

Marca je bila pod okriljem Turizma Bled in Občine Bled na predlog vseh deležnikov v turizmu ustanovljena delovna skupina Turizem Bled za nove čase, v kateri so sodelovali predstavniki panoge, Občine Bled, Turizma Bled in predstavnic vladne delovne skupine za sestavo ukrepov za pomoč gospodarstvu. Iz te skupine so nastale štiri delovne podskupine, in sicer skupine hotelirjev, sobodajalcev, gostincev in ostalih deležnikov v turizmu. Na drugi strani je podobno delo opravljala tudi Skupnost Julijske Alpe. Na Vlado RS, STO in pristojna ministrstva je šlo tako z Bleda kot iz Julijskih Alp več pisem s pobudami in podrobnim opisom situacije, v kateri se je znašel blejski turizem.

Večine predlaganih ukrepov država ni upoštevala. Največja težava panoge v letošnjem letu in po vsej verjetnosti tudi v prihodnjem bosta zagotavljanje likvidnosti podjetij in ohranjanje delovnih mest.

Bled ima posebno mesto v slovenskem turizmu, tako v dobrih kot v slabih časih, žal tudi tokrat. Lani je blejsko turistično gospodarstvo ustvarilo več kot 1,1 milijona nočitev, od tega je bilo 95 odstotkov tujih. Blejski najpomembnejši trgi so Nemčija, Velika Britanija, Italija, ZDA in azijski trgi, samo lani je Bled gostil obis-

kovalce iz več kot 170 držav sveta. Lani je bil Bled svet v malem, danes je ostal sam. Bled je namreč specifičen tudi v skupnosti Julijske Alpe.

Turizem Bled za letošnje poletje pripravlja povsem spremenjeno, lahko bi rekli kar »covid kartico gosta« Julijske Alpe: Bled. Lani je bila kartica predvsem usmerjena v brezplačne prevoze po Bledu in okolici za vse, ki so na Bledu nočili vsaj tri dni, letos bo to kartica ugodnosti, ki bo povezala nastanitve, gostinstvo in ostale ponudnike storitev s področja turizma.

Lokalne skupnosti na našem območju niso dovolj močne, da bi same lahko občutno pomagale panogi, še več – eno delovno mesto v turizmu pomenita dve delovni mesti v dejavnostih, ki so s turizmom povezane, torej je v največjem interesu vseh lokalnih skupnosti, kjer je gospodarstvo izrazito usmerjeno v turizem, da se panogi pomaga, kot je le možno.

Množična odpuščanja v panogi, propad podjetij ali prodaja podjetij (hotelskih hiš) v panogi lahko pomeni velik socialni, razvojni in posledično okoljski problem za kar nekaj lokalnih skupnosti v Sloveniji. Neuspeh turističnega gospodarstva Bleda avtomatično pomeni tudi veliko socialno stisko v sosednjih občinah, posebej v občini Jesenice, od koder prihaja večina zaposlenih domačinov v blejskem turizmu.

Dejstvo je, da razvoj turizma v posameznih občinah v Sloveniji s seboj prinaša tako pozitivne kot tudi negativne posledice. Upamo si trditi, da smo na najpomembnejših turističnih območjih v Sloveniji zaradi različnih projektov, kot je Zelena shema slovenskega turizma, evropskih projektov in tudi lastnih iniciativ turizem izkoristili za napredek v dobro vseh. Številnih infrastrukturnih projektov, projektov varovanja okolja, razvoja oddaljenih krajev, povezovanja lokalnega prebivalstva ... ne bi bilo, če ne bi bilo razvitega turizma.

V zadnjih letih »debelih krav« je Bled stopal po poti, ki je vodila k absolutno trajnostnemu razvoju turizma in s tem lokalnih skupnosti in s tem celotne Slovenije. Lahko samo upamo, da nas ta kriza ne bo postavila deset ali več let v preteklost in da so bila naša prizadevanja zama.

Čudoviti blejski parki

Ob sprehodu po Bledu človek opazi čudovite parke, kot jih ni bilo že leta. Dr. Jan Bizjak, ki v okviru javnega podjetja Infrastruktura Bled s svojo ekipo skrbi zanje, pravi, da so v zadnjem letu oziroma dveh na tem področju res naredili veliko.

»Zbrali smo se stroka, naše podjetje, svetniki in vodstvo občine ter dokazali, da se skupaj da,« poudarja Jan Bizjak. V naslednjih letih tako načrtujejo celotno obnovo parkov, radi bi ustvarili podobo, ki je Bled nekdaj že krasila. »Da bomo to dosegli, pa potrebujemo podatke, zato preučujemo blejsko parkovno zgodovino,« pravi dr. Bizjak. V ta namen so k sodelovanju povabili tudi krajinsko arhitektko, ki bo na podlagi tega, kar je že bilo, pripravila nove načrte obnove. »Do sedaj smo nadomeščali drevesa, ki so bodisi padla sama bodisi smo jih morali zaradi bolezni ali dotrajanosti podreti, zdaj pa je čas za celovito obnovo, ki bo slonela na blejski parkovni zgodovini.«

Dejstvo je, da blejski parki skrivajo kar nekaj zelenih zakladov. »Če smo pri sprehodu po parkih pozorni, lahko opazimo vrsto posebnih dreves. Če na primer dobro opazujemo samo drevesa v parku okoli občinske stavbe, vidimo, da je kar nekaj posebnosti,« se strinja dr. Bizjak. Pravi, da si želi, da bi Bledu enkrat uspelo zapreti jezersko skledo za promet in okoli jezera v vsej dolžini zasaditi park. »To bi si jezero zaslužilo!«

Res je. Medtem pa se je treba posvetiti tudi obali, ki na nekaterih koncih razpada. To je vidno predvsem tam, kjer ni utrjena z betonsko škarko in kjer ni dreves, ki bi s svojim koreninskim sistemom preprečevala erozijo. V zadnjih letih smo na nekaterih delih

Blejski parki skrivajo kar nekaj zelenih zakladov. / Foto: Živa Rant

obale lahko opazili vrbje. Dr. Bizjak pravi, da je bila to v preteklih letih ena izmed možnih rešitev, ki pa se ni pokazala kot dobra. Zemlja je bila žal okužena s pleveli, tako da zdaj s pletjem opravljajo Sizifovo delo. To kanijo kmalu popraviti. »Radi bi, da bi tudi obala Blejskega jezera spet dobila nazaj cvetoče grmovnice, morda tudi kakšno drevo, ki bo za senco racam in ribam, da bo sprehod okoli jezera še bolj romantičen.« Blejski parki so majhni, ni jih moč primer-

jati z nekaj sto hektari parkovnih površin v Angliji ali Franciji, zato je v njih tudi prepovedano poležavanje in podobno. Dejstvo je, da je Bled obkrožen z zelenjem in gozdovi, torej z naravo, kjer vsak lahko najde svojih pet minut miru, zato naj parki božajo naše oko in dušo. »Park je kraj sprostitve, kraj, kjer si človek lahko odpočije. Nič se mi ne zdi narobe, če kdo poišče senco pod drevesom, vedeti pa je treba, da blejski parki niso plaža ali prostori za piknik,« pravi dr. Bizjak.

Odločanje so preložili

Potem ko je večina razpravljajočih mestnih svetnikov napovedala, da ne bodo podprli podražitve oskrbe s pitno vodo, se je kranjski župan Matjaž Rakovec odločil za umik predloga do naslednje seje.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Kranjski mestni svetniki v sredo niso odločali o najbolj vroči temi junjske redne seje – o predlagani podražitvi oskrbe s pitno vodo, saj je župan Matjaž Rakovec po polemični razpravi predlog umaknil in napovedal, da ga bodo znova obravnavali na naslednji seji, ki bo predvidoma 23. junija.

V Komunalni Kranj z elaboratom o oblikovanju cene izvajanja storitve oskrbe s pitno vodo za vseh sedem občin, v katerih izvajajo oskrbo s pitno vodo, predlagajo 32-odstotni dvig omrežnine in skoraj petodstotni dvig vodarine, iz katerih je sestavljena cena storitve oskrbe s pitno vodo. Taka podražitev

bi povprečnemu gospodinjstvu mesečni izdatek za pitno vodo z zdajšnjih 13,58 evra dvignila na 15,84 evra, torej za 16,6 odstotka. Ker pa je treba poračunati še izgubo v višini 781.910 evrov, ki jo je v preteklem obračunskem obdobju pri oskrbi s pitno vodo pridelala Komunala Kranj, bi bili računi za vodo naslednjih dvanajst mesecev še višji in bi za povprečno gospodinjstvo znašali 17,45 evra na mesec, kar pomeni skoraj 30-odstotno podražitev. Po besedah direktorja Komunalne Kranj Matjaža Berčona je podražitev potrebna predvsem zaradi večjega obsega v obnovi hišnih priključkov, ki sledi izvajanju projekta Goriki 2 na območju Britofa,

Predoselj in Mlake pri Kranju in obsežne menjave vodomerov v naslednjem petletnem obdobju.

Večina mestnih svetnikov, ki se je vključila v razpravo, je napovedala, da predlagane podražitve ne bo podprla. Kot razlog so navajali predvsem neprimeren čas zaradi koronakrize, Berčona pa so pozivali tudi k večji optimizaciji poslovanja komunalnega podjetja. Več jih je tudi predlagalo podobno rešitev, o kateri razmišljajo v Naklem, namreč da tisti del podražitve, ki se nanaša na poračun pretekle izgube, subvencionira občina iz svoje proračuna. Tudi z namenom, da to možnost preučijo, predvsem pa, da svetniki podrobno preučijo razloge

za podražitev, se je župan Matjaž Rakovec odločil, da obravnavo prekine in odločanje o novih cenah preloži na naslednjo sejo mestnega sveta. Po županovih besedah bi morebitna subvencija dela cene občino stala približno tristo tisoč evrov, teh sredstev pa v proračunu trenutno ni predvidenih, bodo pa do naslednje seje skušali poiskati ustrezno rešitev.

Berčona je sicer še napovedal, da v Kranju podražitve na področju kanalizacije letos ne bodo predlagali, čeprav so cene prevzema komunalnega blata močno poskočile, skoraj povsem prepričan pa je, da letos ne bodo predlagali niti dviga cene storitve ravnanja z odpadki.

Foto in video natečaj doživetij v Karavankah

Jesenice – Ta mesec se zaključuje čezmejni projekt za razvoj trajnostnega turizma Alpe Adria Karavanke/Karawanken. Kot so sporočili, bodo po treh letih strateškega razvoja, investicij, izobraževanj in produktnega razvoja čezmejno sodelovanje 12 slovenskih in avstrijskih partnerjev na območju zahodnih Karavank obeležili z raznolikimi aktivnostmi za obiskovalce, zlasti pohodnike in kolesarje. Ti bodo svoja doživetja lahko objavili tudi v foto in video natečaj Mesec doživetij v Karavankah z objavo fotografij in kratkih video posnetkov na Instagramu in Facebooku. Najmanj deset finalistov natečaja bo ustvarilo skupni predstavitveni video spot, ki bo namenjen nadaljnji promociji območja, ki do sedaj ni imelo skupnega nastopa na turističnem zemljevidu. Kot poudarjajo, je prednost Karavank v tem, da so blizu večjih mest, tako v Sloveniji kot v Avstriji.

Župani na Pristavi

Javorniški Rovt – V Domu Pristava nad Javorniškimi Rovtom je potekalo delovno srečanje županov Zgornje Gorenjske v sklopu redne mesečne koordinacije. Tokrat so govorili o prednostnih medobčinskih razvojnih projektih, gostji delavnice sta bili Boža Kovač in Slavka Zupan iz svetovalnega podjetja K&Z Svetovanje za razvoj. Kot pomemben potencial medobčinskega sodelovanja pri razvoju turizma so poudarili razvoj kolesarske infrastrukture v povezavi z železnicami. Župani so si v sklopu srečanja ogledali tudi obnovljeni Kurirski dom v Javorniškem Rovtu, ki je primer dobre prakse, kako lahko občinski objekt s pomočjo evropskih sredstev, pridobljenih v čezmejnem projektu, dobi novo vsebino. Upravitelj doma Aljoša Žnidar iz Društva za razvoj športa in turizma Gorenjske jim je predstavil aktivnosti, povezane z razvojem urejenega gorskega kolesarstva in turnokolesarske poti Trans Karavanke.

»Sonce je neomejen vir energije!«

Brez dvoma ste že pomislili, kako dobro bi bilo izkoristiti vso to energijo, ki jo sonce dnevno pošilja na naš planet, dokazano bi z njo lahko pokrili vse energetske potrebe človeštva. Sončna elektrarna je trenutna najboljša rešitev, da del te energije pretvorimo v elektriko in jo porabimo v gospodinjstvu ali v gospodarstvu. Lastna sončna elektrarna za samooskrbo pa je tista, ki jo lahko postavite na streho, prejmete subvencijo in prihranite pri stroških elektrike. Več informacij nam je posredoval Gašper Ravnak, vodja službe razvoja energetskih rešitev pri podjetju ECE.

Komu je namenjena samooskrbna sončna elektrarna?

Samooskrbna sončna elektrarna je primerna za vse, ki imajo večje potrebe po električni energiji in razpolagajo z zadostno površino strehe za postavitve solarnih panelov. Za tiste, ki želijo biti bolj ekološki, z energijo iz okolju prijaznejšega vira, hkrati pa, seveda, želijo tudi prihraniti. V praksi se večinoma srečujemo s primeri, kjer za ogrevanje in pripravo tople vode v hiši skrbi toplotna črpalka (ali je načrtovana), se napaja električno vozilo ali pa sta poraba in življenjski stil takšna, da zahtevata več električne energije.

ECE je dobavitelj energentov, prepoznani ste predvsem po dobavi elektrike. Delujete kot del skupine Elektra Gorenjske in Elektra Celje. Kje vidite ključno prednost vaše ponudbe sončnih elektrarn?

Verjamemo, da je to t. i. »storitev na ključ«, ki jo spremlja strokovno svetovanje. Projekt postavitve sončne elektrarne je povezan z mnogimi aktivnostmi, ki so za končnega kupca lahko vsebinsko in časovno zelo obremenjujoče. Priprava projektne dokumentacije, pridobivanje soglasij, priprave vloge za subvencijo, vse to za kupca uredimo v ECE. Prav tako pomemben vidik pa je celostna obravnava energetskih potreb vašega doma; svetujemo, ali je smiselno razmisliti o drugem viru ogrevanja, pripravimo izračun za vgradnjo toplotne črpalke in poskrbimo za nakup in montažo.

Omenili ste subvencijo. Kolikšna je in kdo jo dodeljuje?

Subvencijo za postavitve samooskrbne sončne elektrarne in tudi možnost ugodnega kreditiranja zagotavlja EKO sklad Republike Slovenije in trenutno znaša 180 EUR za vsak instaliran kilovat moči elektrarne.

Kaj to v številkah pomeni pri sončni elektrarni za hišo povprečne velikosti?

Vzemimo za primer hišo z gospodinjstvom odjemom, ki za ogrevanje uporablja toplotno črpalko, ima letno porabo okoli 11.500 kWh in odjemom moč 14 kW. Moč sončne elektrarne lahko zakonsko dosega maksimalno 80 odstotkov priključne moči in tako pri 20 A varovalkah znaša 11,2 kW. Višina subvencije pri taki elektrarni bi znašala 2.016 EUR, če to upoštevamo pri končnem znesku, bi se ta gibala med 10.000 in 11.000 EUR. Za takšno elektrarno bi bilo okvirno potrebnih 70 m² strešne površine oziroma 6 m² za 1 instaliran kW moči. Življenjska

doba take elektrarne je vsaj 30 let, tudi garancija na pravilno delovanje je zelo dolga. Glede na omenjeno preteklo porabo bi letni prihranek znašal okoli 1.500 EUR. Po izvedeni montaži bi namreč lastnik sončne elektrarne mesečno plačeval le akontacijo v višini okoli 15 EUR. Samooskrba pa je namenjena tudi večjim porabnikom z močjo do 43 kW.

Kako pa poteka celoten proces? Od povpraševanja do prvih kilovatnih ur z lastne strehe?

Celoten proces želimo za kupca narediti kar najmanj obremenjujoč. Za začetek na naši spletni strani ece.si izpolnite kratek obrazec in to je dovolj, da prejmete brezplačno informativno ponudbo z okvirnimi informacijami o predvideni moči elektrarne, strošku in višini subvencije. Drugi korak je ogled na lokaciji, ki ga opravimo skupaj z monterjem in nam omogoča pripravo končne ponudbe. Sledijo podpis pogodbe, priprava dokumentacije, montaža, priklop in zagon. V tem času se s kupcem sestanemo vsaj štirikrat, povprečno trije meseci pa so doba od prvega stika do zagona elektrarne. Montaža sama je navadno zaključena že v enem dnevu. Vabim vaše bralce, da si na naši spletni strani ece.si ogledajo video prikaz montaže, ki smo ga posneli ob postavitvi sončne elektrarne na stanovanjski hiši.

Kaj vse pa vpliva na optimalen izkoristek sončne elektrarne?

Veliko dejavnikov je pomembnih. V prvi vrsti usmerjenost strehe, najboljša je južna lega, sledijo naklon strehe, optimalen je okoli 30 stopinj, sprejemljiv pa med 10 in 45 stopinjami. Pri ravnih strehah se namesti ustrezna podkonstrukcija, ki zagotovi naklon. Tudi morebitne senčne ovire, kot so drevesa ali druge zgradbe, vplivajo na izkoristek.

Koliko elektrike pa proizvede v povprečju sončna elektrarna?

Izračuni za Slovenijo kažejo, da imamo relativno enakomerno osonečenost, in da 1 instaliran kW sončne elektrarne proizvede tudi do 1.200 kWh letno, tako 11,2 kW sončna elektrarna, ki smo jo navedli kot primer, proizvede do 13.500 kWh letno. Omeniti je treba tudi solarne module, ki jih vgrajujemo. Od prvih pa vse do danes je razvoj modulov zelo napredoval, kar pomeni, da so pri enaki velikosti zmogni proizvesti več energije, s tem pa je sedaj potrebno manj strešne površine za isto moč elektrarne kot pred nekaj leti. Tudi za odvoz in reciklažo sončnih panelov po izteku življenjske dobe sončne elektrarne je poskrbljeno, brez dodatnih stroškov za kupca.

Gašper Ravnak

Kaj pa, ko ni sonca?

Takrat se objekt napaja iz omrežja. Sistem delovanja samooskrbnih sončnih elektrarn deluje po principu neto meritev v obdobju enega leta. Uporabnik plača razliko med količino, ki jo je v tem času prevzel iz omrežja, in količino proizvedene elektrike, ki jo je oddal v omrežje. Z optimalnim načrtovanjem velikosti sončne elektrarne, glede na potrebe gospodinjstva, se približamo popolni samooskrbnosti, kar pomeni, da je proizvodnja večja ali enaka porabi.

Kje lahko naši bralci najdejo več informacij?

Veliko informacij, vključno z obrazcem za brezplačno informativno ponudbo, smo pripravili na spletni strani www.ece.si, dosegljivi pa smo tudi na brezplačno telefonsko številko 080 22 04.

Celotna moja kariera je en velik uspeh

Športnik invalid plavalec Darko Đurić je končal uspešno tekmovalno kariero. Kot je dejal, mu je dala ogromno: »Iz vaškega pobiča sem zrasel skoraj v svetovljana.« Na velikih tekmovanjih je osvojil osem medalj. Je dvakratni paralimpijec, svetovni prvak, evropski prvak, svetovni rekorder ...

MAJA BERTONCELJ

Ljubljana – Uspešen športnik invalid plavalec Darko Đurić je pred tedni sporočil, da se poslavlja od tekmovanj v plavanju, uradno pa je končal kariero v sredo, tako kot tudi parakajakš Dejan Fabčić. O karieri, odločitvi za zaključek in o pogledu v prihodnost sta spregovorila na Fakulteti za šport v Ljubljani pred številnimi predstavniki medijev.

V petem razredu so ga odvrnili od plavanja

»Počutim se kot velika zvezda, ker se vas je toliko zbralo,« je dejal Gorenjec Darko Đurić. Zvezdniški so tudi njegovi rezultati, ki jih je nizal v karieri. Nastopil je na dveh paralimpijskih igrah, leta 2012 v Londonu in 2016 v Riu, kjer je za las ostal brez medalje s četrtem mestom na dvesto in petdeset metrov prosto, v Londonu je bil najvišje na petem mestu. Je dvakratni svetovni prvak, kar je postal v letih 2013 in 2018. Na velikem tekmovanju je prvič nastopil leta 2009. V vseh teh letih je osvojil osem medalj, zadnji, zlato in bronasto, na evropskem prvenstvu leta 2018. Kar štirikrat je popravil svetovni rekord na petdeset metrov delfin.

V plavanju se je prvič preskusil v petem razredu, a kot je pojasnil, mu je bilo takrat rečeno, da samo z eno roko in brez nog ne bo mogel plavati naravnost in da nima smisla, da se trudi. »Leta 2005 sem bil nato povabljen na trening sedeče odbojke. Mladinska reprezentanca se je pripravljala na mladinsko svetovno prvenstvo, ki ga je gostil Kamnik in kjer sem tudi nastopil. Takrat sem se prvič seznanil s športom invalidov in prišel v stik z Zvezo za šport invalidov Slovenije – Slovenskim

V imenu Zveze za šport invalidov Slovenije – Slovenskega paralimpijskega komiteja se je Darko Đuriću zahvalil podpredsednik Gregor Gračner in mu izročil darilo, ki ga bo spominjalo na plavalna leta. / Foto: Tina Dokl

paralimpijskim komitejem. Povabili so me na državno prvenstvo v plavanju. Videl sem, da tudi kot invalid lahko dosežem rezultate v športu,« je obujal spomine. Plavanje je začel trenirati leta 2007 v Radovljici. »Ko sem septembra 2007 začel trenirati plavanje v Radovljici in je Ciril Globočnik omenil, da bom nastopil na paralimpijskih igrah, si nisem predstavljal, da bo to postalo resničnost. Danes, trinajst let pozneje, lahko na kariero pogledam s ponosom in hvaležnostjo. Celotna moja kariera je en velik uspeh. Sem dvakratni paralimpijec, svetovni prvak, evropski prvak, svetovni rekorder. Lahko sem zelo hvaležen za vse, kar se mi je zgodilo, in grem z optimizmom naprej. Hvaležen sem vsem, ki so me podpirali in verjeli vame, tudi takrat, ko ni šlo po načrtih,« pravi 31-letnik iz Podbrezj, kjer so se večkrat veselili njegovih uspehov. »V Podbrezjah imamo veliko uspešnih športnikov in mislim, da sem tudi jaz ime Podbrezj

malo ponesel naprej. Ponosen sem, da sem odraščal v majhnem kraju, kjer smo bolj povezani in znamo stopiti skupaj. Ko sem potreboval pomoč, so mi pomagali – in moji uspehi so tudi zanje,« pove.

Koronavirus spremenil njegove načrte

Sedaj obrača novo poglavje v svojem življenju. Zanj je to velika prelomnica. Do odločitve je prišlo v času epidemije covid-19. »Cilj je bil, da se od aktivnega plavanja poslovim v Tokiu. Letošnjo sezono smo dobro zastavili. Ko se je zgodil 16. marec, pa sem počasi uvidel, da zadeve glede pandemije covid-19 ne bodo enostavne in da se kar nekaj časa ne bo dalo trenirati. Ugotovil sem, da ne bi bil več sposoben kvalitetnega treninga, da bi to delal z nasmeškom, z zadovoljstvom. Odločil sem se, da je najbolje, da prepustim svoje mesto tistim, ki so motivirani, ki si želijo še nekaj doseči. Za mano je kar nekaj mladih plavalcev in mislim,

da bodo v roku nekaj let dosegli ali preseгли moje rezultate,« je povedal in poudaril, da mu je šport dal zelo veliko. »V času epidemije sem si zapisoval vse stvari, ki mi jih je plavanje oziroma šport dal. Seznam je dolg. Veliko dobrih ljudi sem spoznal, pridobil sem ogromno izkušenj. Iz vaškega pobiča sem zrasel skoraj v svetovljana. Videl sem ogromno sveta. In vsi ti uspehi ... Medalje in rekordi so tudi nagrada za vse tiste, ki so od malega verjeli vame.« Kot pravi, to zanj ni konec, je le nov začetek.

Dolga leta je bil ob njem tudi Boro Štrumbelj, nekoč kot plavalni trener. Če bi se stvari razvijale po pričakovanjih, bi bil letos v družbi tako Đurića kot Fabčića. Je vodja paralimpijske odprave na paralimpijske igre v Tokiu, ki so predstavljene na prihodnje leto. »Delati z njima je bil privilegij, življenjska šola, šola človečnosti, ekipnega dela. Za obema je lepa, veličastna zgodba. Pokazala sta, da se da prebroditi vse ovire. Šport invalidov je vrhunski

šport, pomeni ogromno odrekovanja. Upam, da to ni slovo, da zgodbe še ni konec, da je le premor. Raje kot hvala bi rekel na svidenje ... In da v Tokiu izpolnimo obljubo, ki smo si jo dali v Riu,« je povedal Štrumbelj. In kaj na to poreče Đurić? »Boro je večni optimist. Tudi v preteklosti je že večkrat, ko so bili neuspehi in sem rekel, da imam vsega dovolj, dejal, naj se pomirim, zadiham. Kljub vsemu mislim, da je v tem trenutku glede na situacijo to konec. Enkrat je treba potegniti črto. Lahko dam svoj doprinos na drugih področjih, plavanje pa prepustim tistim, ki imajo res željo po dokazovanju.«

Aktiven v sedeči odbojki in ragbiju na vozičkih

Ne glede na vse, Đurić ostaja športno aktiven: »Udeležujem se že treningov sedeče odbojke in ragbija na vozičkih, tako da delno sem aktiven. Kdaj pa kdaj bom verjetno tudi še skočil v vodo, poskusil bom ročno kolo. Imam veliko želja, izzivov, kar nekaj športov bi rad poskusil, ki jih prej zaradi plavanja in potencialnih možnosti za poškodbe nisem mogel. Na koncu bom imel še manj časa kot doslej. Čaka me tudi še diploma na fakulteti za poslovne vede. Kaj bi rad počel v prihodnosti, za zdaj še nisem veliko razmišljal. Imam še nekaj časa, da se postavim v drugo kariero. Želim pa delati nekaj, kjer bom dodana vrednost, srečen in lahko pomagal drugim.«

Kriza kot priložnost za nove začetke

Tudi mladim športnikom bo skušal pokazati pot, ki jo je prehodil. »Mislim, da mladi dostikrat preveč pričakujejo, da bodo rezultati kar prišli k njim. Veliko začetkov, potencialno uspešnih karier se takrat, ko gre

za preskok iz rekreativnega v profesionalni šport, ustavi. Mladi spoznajo, da vse skupaj ni tako enostavno, kot je videti. Naloga vseh nas, ki smo to prestali, je, da jih spodbujamo, poveemo, da biti profesionalni športnik ni enostavno, je pa zelo lepa pot.«

»Kar nekaj športov bi rad poskusil, ki jih prej zaradi plavanja in potencialnih možnosti za poškodbe nisem mogel. Na koncu bom imel še manj časa kot doslej. Čaka me tudi še diploma na fakulteti za poslovne vede.«

Na novinarski konferenci ob koncu kariere dveh športnikov invalidov je s svojim nastopom, uvodoma s himno parašporta Ta tempo navdušil Trkaj. V besedilu je poudarjeno, da ne gre za to, kolikokrat padeš, gre za to, kolikokrat vstaneš in koliko verjameš v to. »Invalidi se soočamo tudi z gibalnimi izzivi. Potrebne je več motivacije, volje, da greš na trening. Velikokrat je bilo težko in se je bilo treba pobrati. Tudi v Riu 2016, ko sem bil četrti in v zadnjem zaveslaju izgubil medaljo. To je bil zame velik šok. Takrat sem potreboval kar nekaj časa, da sem se pobral. Na koncu sem našel nov izziv in šel na Nizozemsko, kjer sem treniral dobro sezono. Postal sem evropski prvak. Vsaka kriza je šola za naprej. Že stari Grki so rekli, da kriza ni kriza, ampak priložnost za nove začetke. Najbolj sem vesel, da mi je tudi, ko mi ni šlo, to uspelo prespati, znova najti motivacijo in dosežati uspehe,« je zaključil Darko Đurić, ki je lahko navdih prav vsem.

Pester junij na Gorenjskem za cestne kolesarje

Ljubljana – Odbor za cestno kolesarstvo je objavil posodobljen koledar dirk v Sloveniji za letošnje leto. Po premoru zaradi epidemije covid-19 se bo sezona nadaljevala v petek, 19. junija, v Komendi z drugim Pokalom Tadeja Pogačarja in VN Plastike Virant. Le dva dni kasneje, 21. junija, bo državno prvenstvo v cestni vožnji, in sicer v Cerkljah na Gorenjskem. Teden kasneje, v soboto, 27. junija, bo VN Občine Gorje – DP kriterij, v nedeljo, 28. junija, pa še državno prvenstvo v kronometru na Pokljuko.

V Kranju jutri Memorial Vučko

Kranj – Jutri, 6. junija, se bodo atleti merili na 26. atletskem mitingu Kranj 2020 – Memorial Vučko. Organizator je Atletski klub Triglav Kranj. Tekmovanje se bo začelo ob 15. uri, nastopili pa bodo tekmovalci od kategorije U14 do članov.

Nadaljuje se nogometno prvenstvo

Nogometaši Domžal bodo gostili Maribor, kranjski Triglav bo v gosteh igral z Bravom.

MAJA BERTONCELJ

Kranj – Po dolgem premoru zaradi epidemije covid-19 se ta konec tedna nadaljujejo tekmovanja v Prvi ligi Telekom Slovenije. Pred nogometaši so tekme 26. kroga.

Triglavani bodo v nedeljo igrali v gosteh v Ljubljani z Bravom. Tekma se

bo začela ob 18. uri. To bo srečanje ekip, ki ju na lestvici loči le točka. V prednosti so na sedmem mestu nogometaši Brava. Zaradi prenove atletske stele so morali v Triglavu do konca prvenstva poiskati nadomestno domovanje. Domači tekmi z Olimpijo in Mariborom bosta tako

odigrani v Stožicah oziroma Ljudskem vrtu, srečanja z Domžalami, Aluminijem, Taborom in Bravom pa na Brdu pri Kranju. Prvi krog po epidemiji covid-19 se bo v nedeljo zaključil v Domžalah. Ob 20.30 se bo začela tekma med domačini in Mariborom. Štajerci so na lestvici na četrtem

mestu, Domžale na devetem. Oboji si želijo višje.

Vse tekme bodo odigrane pred praznimi tribunami in ob številnih smernicah ter omejitvah za organizatorje, ekipe in drugo osebje. Pred nadaljevanjem prvenstva so bili nogometaši, osebje klubov in sodniki tudi testirani na covid-19.

V Goodyearu višji prihodki

Kranjski Goodyear Dunlop Sava Tires je lani zaradi dobre prodaje na lokalnih trgih regije Adria povečal prihodke za slabe tri odstotke. Dobiček iz poslovanja se je znižal, kar pripisujejo rasti cen surovin.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Kranjska družba Goodyear Dunlop Sava Tires je lani povečala prihodke od prodaje za 2,6 odstotka na 225,95 milijona evrov (220,26 milijona evrov v 2018). Čisti dobiček je s predlanskih 6,55 milijona evrov zrasel na 8,02 milijona evrov, na kar so vplivali odloženi davki. Dobiček iz poslovanja se je lani v primerjavi z letom 2018 zmanjšal za 17,8 odstotka na 5,66 milijona evrov, kar je bila posledica višjih stroškov proizvedenih pnevmatik, predvsem višjih stroškov surovin.

Rast prihodkov so dosegli zlasti po zaslugi dobre prodaje na lokalnih trgih regije Adria, kjer se je obseg prodanih pnevmatik povečal na 2,55 milijona enot oziroma za 6,8 odstotka, čisti prihodki od prodaje na lokalnih trgih pa so se povečali za 3,2 odstotka (z 119,92 na 123,73 milijona evrov). Prodaja na evropskih trgih je padla za slabe tri odstotke, so pojasnili v kranjski družbi. »Pri pnevmatikah za platišča večjega premera smo podobno kot leto poprej na lokalnih trgih regije Adria zaznali precej večjo rast povpraševanja v primerjavi s povprečjem na evropskih trgih

Lani so v družbi Goodyear Dunlop Sava Tires v Kranju proizvedli 7,05 milijona enot pnevmatik. / Foto: Gorazd Kavčič

– ta je znašala nekaj več kot 27 odstotkov, medtem ko je na evropskih trgih dosegla okvirno sedem odstotkov,« je povedal glavni direktor družbe Goodyear Dunlop Sava Tires Matej Zavrl. Tudi v segmentu tovornih pnevmatik na evropskih trgih niso zaznali rasti povpraševanja, v regiji Adria pa je ta znašala skoraj štiri odstotke. Skupno število proizvedenih enot v kranjski družbi se je rahlo znižalo, in sicer s 7,14 milijona v letu 2018 na lanskih 7,05 milijona enot. »Goodyearova kranjska tovarna se je tudi v lanskem letu osredotočala na proizvodnjo 17- in 18-palčnih pnevmatik, delež teh je v skupni

proizvedeni količini znašal okvirno eno tretjino,« je povedal direktor proizvodnje Marko Nahtigal.

V letu 2019 so nadaljevali z rednimi naložbami v proizvodni obrat, stekla je tudi prva faza razširitvene naložbe – tj. gradnja prve stavbe za dodatno proizvodnjo pnevmatik. Skupna vrednost naložb je predvsem zaradi slednjega projekta znašala 55,84 milijona evrov (17,26 milijona evrov v letu 2018).

Zaradi krize, povezane z epidemijo covid-19, so v kranjskem Goodyearu že v prvih mesecih 2020 zaznali upad povpraševanja, kar je pripomoglo k začasnemu zaprtju vseh Goodyearovih

evropskih tovarn. Proizvodnjo v Kranju so zaustavili 21. marca in z delnim obratovanjem ponovno začeli 14. aprila, medtem ko so skladišča vseskozi delovala.

Po podatkih Evropskega združenja proizvajalcev pnevmatik in gumenih izdelkov je sicer v marcu v primerjavi s lanskim marcem povpraševanje po potniških pnevmatikah upadlo za 26 odstotkov, pri tovornih pnevmatikah pa za 15 odstotkov. Goodyear je v regiji Evropa, Bližnji vzhod in Afrika v letošnjem prvem kvartalu v primerjavi z istim obdobjem lani zabeležil 20-odstotni padec prodanih pnevmatik, so še sporočili.

V Zavarovalnici Triglav brez delitve dobička

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Delničarji Zavarovalnice Triglav so na torkovi skupščini sklepali tudi o uporabi 60,54 milijona evrov bilančnega dobička za leto 2019, pri tem pa so potrdili predlog uprave in nadzornega sveta, da dobiček ostane nerazporejen in da bodo o njem odločili v naslednjih letih. Vseslovensko združenje malih delničarjev in Društvo Mali delničarji Slovenije sta za odločanje o uporabi bilančnega dobička podala nasprotni predlog, po katerem bi delničarji dobili 2,50 evra bruto dividende na delnico. Društvo je ob tem še predlagalo, da bi dividendo izplačali s časovnim zamikom, to je po tem, ko ukrep agencije za zavarovalni nadzor že ne bi več veljal.

Kot je po glasovanju pojasnil predsednik uprave Andrej Slapar, so pri odločanju o uporabi dobička upoštevali oba poziva agencije, da naj zavarovalnice, pozavarovalnice in pokojninske družbe zaradi negotovosti, ki jo je povzročila epidemija novega koronavirusa, najmanj do letošnjega 1. oktobra zadržijo izplačilo dividend. Kot navaja agencija, so zavarovalnice že v letošnjem prvem četrtletju poslovale slabše kot lani v enakem obdobju – dobiček se jim je v povprečju zmanjšal za štirideset odstotkov, količnik kapitalne ustreznosti pa v povprečju za dvajset odstotnih točk, a prave posledice epidemije bodo izkazovali šele rezultati poslovanja v drugem četrtletju in v naslednjih mesecih.

Vloge za odlog kreditnih obveznosti

Kranj – Zakon o interventnem ukrepu odloga plačila obveznosti kreditjemalcem omogoča podjetjem, samostojnim podjetnikom, zadrugam, kmetom in drugim fizičnim osebam odlog plačila kreditnih obveznosti. Po podatkih Banke Slovenije so banke in hranilnice v prvih dveh mesecih od uveljavitve zakona prejele 22.458 vlog za odložitev skupno nekaj več kot 385 milijonov evrov kreditnih obveznosti, kar predstavlja 3,4 odstotka vseh sklenjenih kreditov. Velika podjetja so dala 268 vlog za odlog 113,7 milijona evrov obveznosti, mala in srednja podjetja 3621 vlog za 160,5 milijona evrov, mikro podjetja in samostojni podjetniki 3867 vlog za odlog 77 milijonov evrov, prebivalstvo pa 14.702 vlogi za odlog 34,2 milijona evrov kreditnih obveznosti. Podjetja in prebivalci lahko zaprosijo za odlog plačevanja posojila še do konca letošnjega leta; koliko se jih bo za to še odločilo, pa bo odvisno predvsem od poteka ponovnega zagona gospodarstva.

Terme Snovik so znova odprte

Čas med epidemijo, ko so morali biti zaprti, so izkoristili za vzdrževalna dela ter ventilacijo in dezinfekcijo celotnega sistema.

JASNA PALADIN

Snovik – Danes, v petek, 5. junija, so svoja vrata znova odprle Terme Snovik.

Tudi med epidemijo novega koronavirusa, ko so svoj objekt morali zapreti za goste, v termah niso počivali, saj so se posvetili vzdrževalnim delom v apartmajskem naselju in bazenskem kompleksu.

»Čas zaprtja je bil namreč dobro izkoriščen za nujna investicijsko-vzdrževalna dela – delno razširitev kuhinje, ureditev zunanjih in notranjih bazenov, zunanjo ureditev območja in apartmajskih objektov, v zadnjih dneh pred odprtjem pa smo uredili še ventilacijo in dezinfekcijo celotnega sistema. Pred odprtjem smo sprejeli

številne varnostne in higienske protokole, potekalo bo intenzivnejše razkuževanje vseh prostorov in zagotavljanje varnostne razdalje v vseh objektih z namenom ohranjanja zdravja gostov in zaposlenih,« pravijo v termah, kjer so v tem času uredili tudi sadni in zelenjavni vrt. Domačo zelenjavo in zelišča uporabljajo v kuhinji, nekaj pa je lahko porabijo tudi apartmajski gostje.

Za zdaj obratujejo le notranji bazeni, in sicer po nespremenjenem odpiralnem času. Odprtje zunanjih bazenov je predvideno za sredino junija, odvisno od vremenskih razmer. Za vstop v savne se priporoča rezervacija termina zaradi upoštevanja omejitve števila ljudi in higienskih standardov.

ISKRATEL Medgeneracijski !N izziv

Bodi vedoželjen/-a!

Izziv za vnukinjo/vnuka Vedoželjnost je ... Vedoželjna oseba je ...	Izziv za babico/dedka Iz otroštva se kot največje novosti/inovacije spomnim ...
--	---

1. nagrada: Delavnica »Kreativno skozi šivankino uho« v šoli oblikovanja in šivanja, Maryna's Quilt Studio & More
2. in 3. nagrada: Pravljične nekdanje Jugoslavije in slovenskih narečij ter praktično darilo

Odgovore pošljite do vključno 15. 6. 2020 na naslov Iskratel, d. o. o., Kranj, Ljubljanska c.24a, 4000 Kranj, s pripisom »Za nagradni natečaj«.

Podpisani babica/dedek in zakoniti zastopnik vnukinje/vnučka se s podpisom tega obrazca prijavljam na nagradni natečaj podjetja Iskratel, d.o.o., Kranj, v katerem bodo izbrani najizvirnejši odgovori na temo vedoželjnosti. Izmed vseh prispelih odgovorov bo izbranih 20 odgovorov. Izmed teh bo tričlanska komisija izbrala tri najizvirnejše, ki bodo prejeli praktično nagrado. Seznanjen sem, da bo podjetje Iskratel, d.o.o., Kranj, za namen izvedbe nagradnega tečaja na pogodbeni podlagi obdelovalo moje osebne podatke (ime in priimek) in osebne podatke vnukinje/vnučka (ime in priimek, naslov, starost in naziv šole, ki jo otrok obiskuje). Prav tako sem seznanjen, da bodo avtorji izbranih treh najizvirnejših odgovorov (ime babice/dedka ter ime, kraj bivanja in starost vnukinje/vnučka) za namen promocije na podlagi legitimnega interesa podjetja objavljeni v časniku Gorenjski glas, v torek, 23. 6. 2020. Če se z objavo ne strinjam (pravica ugovora), bom o tem obvestil podjetje Iskratel, d.o.o., Kranj, najkasneje ob oddaji obrazca. Osebnosti vseh sodelujočih v nagradnem natečaju bodo po končanem natečaju (zaključek objave) izbrisani. Seznanjen sem, da imam dotlej pravico pri podjetju Iskratel, d.o.o., Kranj, zahtevati dostop do osebnih podatkov in popravek ali izbris ali omejitev obdelave osebnih podatkov in pravico do prenosljivosti.

Ime in priimek otroka: _____ Ime in priimek babice/dedka: _____
Starost in šola, ki jo otrok obiskuje: _____
Naslov prebivališča: _____

Podpis babice/dedka: _____ Ime, priimek in podpis zakonitega zastopnika: _____

Gasilci zbirajo donacije

Gasilska društva bodo pomanjkanje denarja reševala z zbiranjem donacij.

SIMON ŠUBIC

Ljubljana – Slovenski gasilci so oblikovali donatorsko akcijo, za katero upajo, da bo največja v zgodovini Slovenije. V njej bodo imela možnost sodelovati vsa gasilska društva in vseh 162 tisoč prostovoljnih gasilcev, ki si bodo na sodoben in inovativen način lahko pomagali pri zbiranju sredstev brez vložka donatorjev. Gasilskim društvom so se namreč ob epidemiji covid-19 dohodki prepolovili, odpovedane so bile veselice, manj je tudi donacij.

Sredstva bodo zbirali na posebni spletni platformi E-Donacije v lasti podjetja Kovanček Group, kjer lahko posameznik zamenja ponudnike storitev. Ugodnost, ki bi jo ob tem prejel potrošnik, pa bo namenjena gasilskemu društvu, so pojasnili na sredini novinarski konferenci Gasilske zveze Slovenije. Platforma temelji na zamenjavi ponudnikov storitev, ki so v splošni uporabi, storitev pa je enaka, ne glede na to, komu posameznik plača. Kot primer je predstavnik

Kovančka Mitja Kotnik navedel zamenjavo dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja. Storitve je pri tem enaka, ne glede na zavarovalnico ali pa posrednika zavarovanja. Pri vsaki sklenitvi dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja na njihovi platformi pa bodo izbranemu gasilskemu društvu namenili donacijo v višini 20 evrov. Platforma je preprosta za uporabo, za podpis in oddajo obrazca pa ni več potrebno digitalno potrdilo.

S Kovančkom so po besedah predsednika GZS Janca Cerkenika moči združili že lani, ko so lahko zavezanci gasilcem preko omenjene platforme namenili pol odstotka dohodnine. Za to se je odločilo okoli 8000 ljudi. Letos želijo zbrati devet milijonov evrov donacij, od tega pet milijonov evrov iz podarjene dohodnine. Zbrana sredstva bodo namenili za usposabljanja in opremo gasilskih društev, ki letos načrtujejo nakup dvestotih vozil v vrednosti dvajset milijonov evrov, je še razložil Cerkenik. Za zbiranje donacij so v sredo že zagnali spletno stran zagasilce.si.

Prevrnil se je s traktorjem

SIMON ŠUBIC

Tržič – V sredo malo pred 14. uro se je v gozdu v Grahovšah v občini Tržič smrtno ponesrečil voznik traktorja. Med vožnjo po strmi gozdni vlaki navzdol je traktor zdrsnil in se prevrnil.

Posredovali so prostovoljni gasilci iz Bistrice pri Tržiču in kranjski poklicni gasilci, ki so zavarovali traktor pred nadaljnjim zdrsom v globel in ga z avtodvigalom naložili na vozilo vlečne službe. Skupaj z gorskimi

reševalci so pomagali reševalcem Nujne medicinske pomoči Tržič pri oskrbi in transportu ponesrečenca do helikopterja Slovenske vojske, s katerim se je na kraj nesreče pripeljala dežurna ekipa Helikopterske nujne medicinske pomoči.

Ponesrečenca so s helikopterjem prepeljali v bolnišnico, kjer je za posledicami hudih poškodb umrl. »Glede na zbrana obvestila je tuja krivda izključena. Postopek še poteka,« so sporočili s Policijske uprave Kranj.

Preiskava tudi na Brniku

SIMON ŠUBIC

Zgornji Brnik – Preiskovalci Nacionalnega preiskovalnega urada so včeraj izvedli hišne preiskave v stanovanjskih, poslovnih in drugih prostorih na območju Kranja in Ljubljane pri eni pravni in dveh tujih fizičnih osebah, so potrdili na policiji. Predkazenski postopek poteka v zvezi z domnevnimi nepravilnostmi v družbi Adrie Airways, ki je od jeseni v stečaju. Preiskavo na sedežu podjetja je včeraj

potrdil tudi stečajni upravitelj Janez Pustatičnik.

Predkazenski postopek, ki ga usmerja specializirano državno tožilstvo, poteka zoper dve tuji fizični osebi zaradi suma storitve dveh kaznivih dejanj zlorabe položaja ali pravic pri gospodarski dejavnosti, za kar je zagrožena kazen do osem let zapora. Podrobnejših pojasnil policije do oddaje današnjega časopisa v tisk nismo prejeli, zato bomo o tem podrobneje poročali v torek.

Prevzel vso odgovornost

Nekdanjega direktorja BSC Kranj Bogomirja Filipiča so na kranjskem okrožnem sodišču zaradi zlorabe položaja obsodili na pogojno kazen trinajstih mesecev zapora. Krivdo je priznal.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Na kranjskem okrožnem sodišču so ta teden nekdanjega direktorja regionalne razvojne agencije BSC Kranj Bogomirja Filipiča obsodili na pogojno zaporno kazen zaradi zlorabe položaja ali zaupanja pri gospodarski dejavnosti. Sodnica Andrijana Ahačič mu je skladno s sporazumom o priznanju krivde, ki ga je obtoženi predhodno sklenil z višjo državno tožilko Helgo Dobrin, izrekla kazen trinajstih mesecev zapora, ki pa mu je ne bo treba prestopiti, če v treh letih po pravnomočnosti sodbe ne bo storil istovrstnega kaznivega dejanja. Filipič se je sicer že v sodni dvorani odpovedal možnosti pritožbe na višino izrečene kazni, enako tudi tožilka.

Filipiča je kranjsko tožilstvo preganjalo zaradi poroštev, ki jih je v letih 2011 do 2013 kot tedanji direktor BSC Kranj neupravičeno, brez odobritve nadzornega sveta regionalne razvojne agencije, dal kranjski podjetnici Mirjam Grašič Šircelj pri najemu posojil. Skupna vrednost danih poroštev za posojila, najetih pri bankah in Stanovanjski ustanovi

Nekdanji direktor BSC Kranj Bogomir Filipič je bil po sklenitvi sporazuma s tožilstvom obsojen na pogojno zaporno kazen. / Foto: arhiv GG

delavcev v obrti, naj bi po naših podatkih znašala okoli 80 tisoč evrov. Ker Grašič Širceljeva kasneje posojil ni odplačevala, so posojilodajalci poroštva unovčili, zato je podjetju BSC Kranj nastala škoda v višini okoli 80 tisoč evrov.

BSC Kranj je kasneje zoper Filipiča, ki je 5. januarja 2015 zaradi domnevnih nepravilnosti pri poslovanju po 19 letih vodenja regionalne razvojne agencije odstopil, vložil tri odškodninske

tožbe. V dveh je sodišče že pravnomočno pritrnilo tožniku, pred zaključkom tretje pravde pa se je Filipič z nekdanjim delodajalcem raje poravnal. Kot je ta teden pojasnil na sodišču, dogovor o odplačilu dolga, na podlagi katerega mora vsako leto poravnati dva obroka po štiri tisoč evrov, spoštuje. Do zdaj je odplačal tri obroke, dolg pa bo odplačeval še slabih trinajst let, je dejal.

Na vprašanje njegovega zagovornika Petra Osolnika

je Filipič na sodišču še povedal, da mu kreditojemalka Mirjana Šircelj Grašič do zdaj ni ničesar vrnila. Širceljeva je sicer v eni od odškodninskih pravnih zadevi, ko so jo zaslišali kot prič, na sodišču zatrdila naslednje: »Jaz bom odplačala ta kredit, pripravljena sem v dogovor, ker ne želim, da bi to moral kriti Filipič. Ni šlo za nobeno goljufijo ali prevaro, ampak le za tedanje plačilno nezmožnost.«

Med akcijo več kot sto nesreč

V majski preventivni akciji za večjo varnost kolesarjev so policisti ugotovili več kot tisoč sedemstvo njihovih prekrškov, v slabem mesecu pa so našli tudi sto šestindvajset nesreč s kolesarji.

SIMON ŠUBIC

Kranj, Ljubljana – Policisti so med nacionalno preventivno akcijo za večjo varnost kolesarjev, ki je po vsej Sloveniji potekala med 4. in 31. majem, ugotovili 1724 kršitev cestnoprometnih predpisov, ki so jih storili kolesarji, so sporočili z generalne policijske uprave. Ob tem so pri 1608 kolesarjih opravili preizkus z alkokotom in pri 145 ugotovili, da so vozili kolo pod vplivom alkohola. Odredili so tudi petnajst strokovnih pregledov zaradi suma vožnje pod vplivom prepovedanih drog ali drugih prepovedanih psihoaktivnih substanc. Vozniki motornih vozil pa so v enakem obdobju storili 181 kršitev, s katerimi so ogrožali varnost kolesarjev, so še objavili na spletni strani policije. Gorenjski policisti so v tem času

obravnavali 45 (lani 31) kršitev kolesarjev.

V štiritedenski akciji so policisti obravnavali tudi 126 prometnih nesreč, v katerih se je sedemnajst kolesarjev huje poškodovalo, 85 pa lažje. »Kolesarji sodijo med ranljivejše udeležence cestnega prometa. Ugotovljamo pa, da velikokrat tudi

sami prispevajo k nastanku nevarne situacije v prometu. Najpogosteje ne vozijo po pravilni strani ceste ali pravilni strani kolesarske steze in pogosto vozijo po površinah, ki niso namenjene kolesarjem. To so po zaključku akcije pokazali tudi podatki o prometnih nesrečah, v katerih so bili udeleženi

kolesarji,« so na policiji komentirali majske nesreče z udeležbo kolesarjev.

Na Gorenjskem pa so bili kolesarji maja udeleženi v sedemnajstih prometnih nesrečah. V dveh so se hudo poškodovali, v štirinajstih pa lažje. Vseh nesreč kolesarjev je bilo letos sicer že 48, lani 32. »Najbolj kritična meseca sta bila april in maj. Trenutno se je stanje nekoliko umirilo, vendar ob začetku dopustov ponovno pričakujemo porast nesreč kolesarjev. Zato bomo tudi poleti preverjali, ali spoštujejo pravila,« je razložil Bojan Kos s Policijske uprave Kranj.

Policisti znova pozivajo kolesarje, naj poskrbijo za lastno varnost s previdno vožnjo ter z uporabo čelade in svetlih oziroma odsevnih oblačil, da bodo v prometu bolj vidni. Ostali vozniki pa naj jih predvsem ne spregledajo, so dodali na PU Kranj.

V majski preventivni akciji so policisti ugotovili 1724 prometnih prekrškov kolesarjev. Slika je simbolična.

GGG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
NA ROBU
RAZGLLED

Obiskal vse kraje v Sloveniji

Potovanje mora biti doživetje, le tako si lahko zapomniš dogodivščine s poti. Slovenija jih s svojimi 6036 naselji in zanimivimi ljudmi, ki v njih prebivajo, ponuja na pretek. Tako razmišlja Mitja Lavtar, mladenič pri tridesetih, ki se je v petih letih in pol »pofočkal« v vseh krajih po državi, ki imajo status naselja.

IGOR KAVČIČ

Nešteto krat je šel Mitja Lavtar mimo krajevne table, ki sporoča, kje se končajo Spodnje Duplje, sredi maja pa se je ob njej ustavil, s prav posebnim namenom zlezal nanjo in se pustil fotografirati. V vasi, kjer je živel, preden se je pred desetletjem preselil v Kranj, je po petih letih in pol simbolično zaključil Projekt Slovenija, v okviru katerega je obiskal vsa naselja po Sloveniji – kar 6036 jih je – ter ob tem pod črto ugotovil, da je naša država precej večja, kot učijo v šoli, predvsem pa zelo raznolika in zanimiva.

»Zdelo se mi je primerno, da projekt že zaradi svojega priimka začnem na Lavtarskem Vrhu,« se spominja mladenič, ki se je 20. novembra 2014 letnemu času primerno toplo oblekel, s seboj vzela čutaro čaja, sedel na sestrično belo žensko Rogovo kolo in skozi Stražišče zagrizel v klanec. Takrat je zaključeval prvo stopnjo študija na portoroški Turistici in je v obdobju absolventskega staža imel veliko časa, a premalo denarja za kakšno resnejše potovanje. »Za sabo sem imel že kar nekaj popotniških izkušenj, med drugim sem se s poljskim prijateljem tudi potepal po Sloveniji, imel sem dekle na Štajerskem in v tistih letih obiskal več taborov po različnih koncih države. Ugotovil sem, da ima tudi Slovenija dovolj potencialov za popotniške

avanture v skrite, od turistov največkrat pozabljene kraje. Potreboval sem samo še neko rdečo nit in prišel na idejo, da bi obiskal vsa naselja po Sloveniji in se fotografiral ob krajevnih tablah,« pripoveduje mladenič, ki brez zadrege lahko reče, da je bil že povsod po Sloveniji. Ko je s statističnega urada dobil seznam naselij, je bil nemalo presenečen ob visoki številki. »Ker bi bilo s tiskanim atlasom beleženje že obiskanih naselij in načrtovanje novih poti težko, sem se zanesel na spletna orodja in Googleve zemljevide. Na začetku je bil moj zemljevid poln rumenih ikon, potem ko sem naselja obiskal, pa sem jih obarval z modro in zraven zabeležil, na kakšen način sem potoval: peš, s kolesom, motorjem, avtom, vlakom, vzpenjačo ...«

Zanimivi kraji in ljudje, čudovite izkušnje

Že v prvem letu in pol je obiskal dobro tretjino naselij, kasneje, ko je začel delovati kot vodnik v agenciji Oskar, pa se je tempo nekoliko upočasnili. Najprej je seveda »obdelal« naselja okrog Kranja in Gorenjsko, pogosto je kombiniral kolo in vlak, spominja pa se tudi prvih poti z maminih twingom. »Z njim sem prišel skoraj povsod, tudi v snegu in mrazu sredi zime,« se spominja Mitja; da je skupaj prepotoval vsaj 42 tisoč kilometrov, kot je dolga pot po ekvatorju okrog zemlje. Odvisno od

gostote krajev in razdalj med njimi je dnevno obiskal deset, dvajset naselij, včasih pa tudi skoraj sto. »Večjih težav na cesti nisem imel, razen kakšne predrte gume ali pa točenja napačnega goriva,« se spominja popotnik. Ne manjka tudi zanimivih dogodivščin. »Ko sem štopal z obale proti Goriškim brdom, mi je ustavil moški srednjih let. Zdelo se mi je, da ga ima že malo pod kapo. Da me bo peljal po stranpoteh, kjer zagotovo še nisem hodil, spotoma pa mi je pripovedoval, kako je po teh poteh tihotapil Kitajce v Trst,« pripoveduje anekdoto iz Primorske, na drugem koncu Slovenije v rudarski koloniji v Trbovljah pa sta s prijatelji v nekem lokalu pila najcenejši »špricar« v državi. Ko je dekle star kuža zgrabil za nogo, je star rudar z vidno izdelanimi rokami takoj priskočil na pomoč. Svoj odščipnjeni prst je pomočil v žganje, ki ga je pil, in jo pomazal po nogi. Razkužilo pač.

Kjer ni bilo krajevnih tabel, se je fotografiral pri drugih oznakah ali napisih za naselje, kot so recimo transformatorske postaje, hišne številke in podobno. Največkrat je potoval sam, včasih pa ga je spremljalo tudi dekle ali prijatelj. »Na poteh sem doživel veliko lepih trenutkov, ljudje so bili povsod prijazni do mene. Ko se je glas o Projektu Slovenija razširil, so mi mnogi pisali, da jih lahko obiščem. Ponujali so mi prenočišče, prehrano,

Foto: Igor Kavčič

Projekt Slovenija je Mitja Lavtar zaključil v Spodnjih Dupljah, kjer je preživel otroška leta.

vodenje po domačem kraju. Takrat je moje potovanje postalo zares lepo.«

Za povrhu pretekel Kranj

Popotništvo Mitji teče po žilah. V zadnjih letih, pravi, tretjino leta po svetu vodi turiste v okviru agencije Oskar, tretjino leta naokrog potuje sam, tretjino leta pa je doma, a še takrat se z dekletom Majo »klatita« naokoli tako po Sloveniji kot drugje po zemeljski obli. Doslej je obredel že okrog 95 držav sveta, po petih celinah, njegovi »črni popotniški lisi« sta Južna Amerika in Afrika. »A za to bo še dovolj časa,« pravi Mitja, ki trenutno pripravlja magistrsko nalogo, v kateri raziskuje, kako meriti kakovost potovanja.

Čeprav se je zaradi epidemije sredi marca na vrat nos moral vrniti iz Avstralije in Nove Zelandije in se odpovedati vodenju skupine upokojenih članov Geografskega društva po Indoneziji, pa doma ni miroval.

V maju je zaključil februarja začetni projekt Tek po ulicah Kranja, ko je v skupaj 28 dneh pretekel 185 cest, ulic in trgov, ki so znotraj tabel mesta Kranj. »Skupaj se je nabralo kar 245 kilometrov. Sicer nisem navdušen tekač, a mi je izziv prišel prav tudi zato, ker rad dobro jem in sem na zadnjih potovanjih pridobil nekaj kilogramov,« v duhovitem tonu doda nekdanji vaterpolist.

Zaključil je tudi Projekt Slovenija. V maju, ko so se

odprle meje občin, je obiskal še na svojem zemljevidu manjkajoča naselja. »Zanimivo, da so mi med drugim manjkala tudi naselja v občinah Lenart in Šmarje pri Jelšah, kjer so bila žarišča okužb s koronavirusom.«

Mitja Lavtar je s Projektom Slovenija pokazal in dokazal, da Slovenija sploh ni tako majhna in nezanimiva, kot si največkrat mislimo. »Zdrav patriotizem je predispozicija za kozmopolitstvo,« je prepričan. Danes, ko berete ta zapis, se Mitja potepa nekje pod Slavnikom, saj v prihodnjih štiridesetih dneh namerava prehoditi pot po južni Sloveniji z obale čez Notranjsko, Dolenjsko in Štajersko do Maribora.

Kultura

Med finalisti za mednarodno nagrado amateo je tudi projekt Jata izkušenih ptic. **Stran 14**

Pogovor

Prof. dr. Roman Jerala sodeluje v prizadevanjih za razvoj cepiva proti koronavirusu. **Stran 15**

Zgodbe

Turistični vodnik Aleš Rabzelj je tako kot številni drugi vodniki ostal brez dela. **Stran 16**

Od petka do petka

Ustavnemu pravniku Andražu Teršku pripisujejo več možnosti za izvolitev na mesto ustavnega sodnika kot drugi kandidatki, vrhovni sodnici Barbari Zobec. / Foto: Nik Jevšnik (STA)

Evropska poslanka Tanja Fajon je po odstopu Dejana Židana pred dnevi začasno prevzela vodenje stranke SD. / Foto: Gorazd Kavčič

V ponedeljek je umrl dolgoletni športni funkcionar, nekdanji politik in gospodarstvenik Janez Kocijančič. / Foto: Gorazd Kavčič

Opozicija zavrnila ponudbo za sodelovanje

SIMON ŠUBIC

Opozicija zavrnila ponudbo koalicije

Večina opozicijskih strank je zavrnila ponudbo predsednika vlade Janeza Janša za podpis sporazuma o sodelovanju z vladno koalicijo. Pripravljenost je izrazil le SNS, medtem ko so ponudbo v LMŠ, SD in Levici takoj zavrnil, v SAB pa ta torek, ko je tako na predlog predsednice stranke Alenke Bratušek sklenil izvršni odbor. »Če smo poštene, sam predlog sporazuma sploh ni tako slab, pač pa so zelo slabe okoliščine okoli sporazuma. Preveč je napak, delitev in razdorov, ki jih vlada, Janša in koalicija ustvarjajo v družbi. Nas tu zraven ne more biti,« je po sprejetju odločitvi dejala Bratuškova. Janez Janša se je na prelete košarice odzval na Twitterju. »Ponudili smo roko sodelovanja. Ko je bila SDS v opoziciji, takšne velikodušne ponudbe od vladajočih ni nikoli dobila,« je sporočil in se tudi vprašal, ali lahko od osrednjih medijev pričakujejo, da bodo to vsaj omenili, ko bodo naslednjic v LMŠ, SD in Levici »jadicovali, kako da jih vlada ne upošteva«. Janša je sicer že prejšnji teden pojasnil, da gre pri ponujenem sporazumu za neke vrste obnovitev

oziroma vzpostavitev sodelovanja med vlado in opozicijo, podobno Partnerstvu za razvoj iz mandata 2004–2008.

Teršku več možnosti za izvolitev

V predsedniški palači sta v sredo potekali javni predstavitvi kandidatov za ustavnega sodnika Andraža Terška in Barbare Zobec, ki ju predlaga predsednik republike Borut Pahor. V primeru izvolitve v državnem zboru bo eden od njiju na ustavnem sodišču nasledil Dunjo Jadedek Pensa, ki ji 14. julija poteče devetletni mandat. Po posvetovanjih predsednika države z vodji poslanskih skupin kaže, da večjo podporo med poslanci uživa Teršek, saj ga podpirajo v SMC, SD, LMŠ, Levici in SNS in del poslancev DeSUS-a, kar bi zadoščalo za potrebnih 46 glasov. Zobčevo je na drugi strani javno podprl SDS, kot sprejemljivo so jo ocenili tudi v NSi.

Dodatni policisti na meji

Policija je v torek na državno mejo s Hrvaško zaradi poostrenejega nadzora, ki ga izvajajo še danes, dodatno napolnila več kot tisoč policistov. Po besedah namestnika v. d. generalnega direktorja policije Jožeta Senice so namreč

v zadnjih dveh tednih zaznali precejšnje povečanje števila migrantov na t. i. balkanski poti, posledično pa povečan pritisk na našo mejo. S poostrenim nadzorom želijo migrantom in organizatorjem nezakonitih prehodov meje sporočiti, da se pot preko Slovenije ne izplača, je poudaril Senica. Po podatkih policije je več kot deset tisoč prebežnikov, ki želijo iz Srbije ter Bosne in Hercegovine potovati naprej.

Fajonova namesto Židana

Vodenje stranke SD je minuli četrtek začasno prevzela dozdašnja predsednica in evropska poslanka Tanja Fajon. To je predlagal tudi sedanjí predsednik stranke Dejan Židan, ki je istega dne po šestih letih vodenja SD odstopil z mesta predsednika SD. Ob tem je dejal, da je Fajonova v njegovih očeh »bodoča premierka Slovenije«. Fajonova je med svojimi prioritetami navedla okrepitev sodelovanja na levi sredini. Fajonova je po prevzemu vodenja stranke dejala, da želi obuditi zaupanje med ljudmi, saj v slovenski javnosti vidi precej nezaupanja, apatije in nezadovoljstva. Želi si drugačne politike, ki jo bo oblikovala skupaj z ljudmi, tudi z odrinjenimi skupinami civilne družbe, pričakuje pa tudi

več sodelovanja in povezovanja na levi sredini političnega prostora.

Umrli Janez Kocijančič

V ponedeljek je po hudi bolezni v starosti 78 let umrl dolgoletni športni funkcionar ter nekdanji politik in gospodarstvenik Janez Kocijančič. Med letoma 1991 do 2014 je bil predsednik Olimpijskega komiteja Slovenije, od leta 2017 pa tudi predsednik Evropskih olimpijskih komitejev. Od leta 1974 do 1984 je bil predsednik Smučarske zveze Slovenije, od leta 1984 do 1988 pa Smučarske zveze Jugoslavije. Od leta 1981 je bil član predsedstva Mednarodne smučarske zveze (FIS), od leta 2010 pa tudi njen podpredsednik. Leta 2017 je bil soglasno izvoljen za predsednika Evropskih olimpijskih komitejev. V preteklosti je bil med drugim predsednik Centralnega komiteja Zveze komunistične mladine Slovenije (1966–68) in predsednik Zveze komunistične mladine Jugoslavije (1968–1971). Bil je minister v vladi Staneta Kavčiča, po padcu vlade pa je odšel v gospodarstvo. Vodil je podjetje Intereport, od leta 1982 do 1993 je bil direktor Adrie Airways. V 90. letih je bil tudi predsednik Združene liste socialdemokratov, zdajšnjega SD.

Slovinci v zamejstvu (749)

Skrivnostni kupec Posojilnice

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Zgodilo se je tisto, česar so se Slovenci na Koroškem najbolj bali: občni zbor Posojilnice Bank eGen je odstavil stari upravni odbor in dal krovni Raiffeisenovi zvezi pooblastilo za nadaljevanje pogajanj o prodaji osrednje slovenske denarne ustanove na Koroškem. Prizadevanja, da bi Posojilnico po krizi in uspešni sanaciji obdržali v sedanjí obliki, so bila zaman, čeprav se je za njeno ohranitev poleg slovenskih organizacij in ustanov zavzel tudi deželni glavar dr. Peter Kaiser. Zapisal je, da se je Friedrich Wilhelm Raiffeisen leta 1898 pri ustanovitvi svoje prve banke v Nižji Avstriji zgledoval prav po slovenski Posojilnici, ustanovljeni 26 let pred tem.

Za mnoge na Koroškem pomenita odstavitev

upravnega odbora in sklep o prodaji začetek konca slovenskega oziroma dvojezičnega bančništva in zadružništva na Koroškem, ki sta se začela leta 1872 z ustanovitvijo slovenske Posojilnice v Šentjakobu v Rožu. Brez

V bran ohranitve slovenske Posojilnice Bank se je postavilo tudi združenje slovenskih duhovnikov na Koroškem Sodalitas. »Pri nastajanju prve Posojilnice pred 140 leti smo sodelovali tudi slovenski duhovniki. Narodne interese moramo postaviti pred tržne. Žal tudi ta primer kaže, da Slovenci nismo več gospodarji v svoji hiši,« so zapisali slovenski duhovniki.

finančnih podpor lahko ostanejo slovenska kulturna športna in druga društva, saj je malo verjetno, da bi imel tuji lastnik posluš za potrebe slovenske skupnosti in za slovenščino oziroma

dvojezičnost. »Problematično se nam zdi skrivanje kupca oziroma novega lastnika Posojilnice. Če bi bili namešči čisti, potem bi to javno povedali. Tako pa se šušlja, da je kupec pod britanskim finančnim nadzorom in da

sta v ozadju Rusija in Ciper. Če se bodo naše domneve pokazale kot resnične, potem se dvojezičnosti in z njo povezan delovnim mestom ter interesu Slovencev na Koroškem ne piše dobro,

Feliks Wieser, predsednik odstavljenega upravnega odbora Posojilnice Banke eGen, ni imel možnosti pojasniti stališča odbora do prihodnosti Posojilnice. / Foto: Gorazd Kavčič

čeprav zakon zapoveduje, da mora v takem primeru banka še dve leti poslovati v sedanjem obsegu,« je povedal odvetnik Rudi Vouk, ki vodi Društvo za varovanje interesov slovenskega zadružništva na Koroškem. Predsednik odstavljenega upravnega odbora Posojilnice Feliks Wieser je pojasnil, da uprava Posojilnice upravnemu odboru ni dala možnosti, da bi pojasnil svoja stališča.

Iz slovenskih vrst prihajajo mnogi pozivi, naj Posojilnica ostane taka, kot je, saj je del slovenske narodne identitete in ustanova, v kateri govorjena slovenščina ni izjema, temveč je samoumevnost. Dr. Valentin Inzko je v imenu narodnega sveta koroških Slovencev zapisal, da je treba Posojilnici tudi v prihodnje zagotoviti sedanjo minimalno gospodarsko avtonomijo.

Po svetu

Nova hladna vojna

Odnosi med ZDA in Kitajsko so vse bolj napeti, zastrujejo se tudi med Kitajsko in Evropo. Se v odnosih med Zahodom in Kitajsko začenja nova hladna vojna? Ali ta pomeni tudi konec globalizacije?

MIHA NAGLIČ

Ideološka vojna

Gornja vprašanja nam razloži sinologinja Zorana Baković, dolgoletna dopisnica Dela iz Pekinga. »Sem zelo naklonjena Evropski uniji in mislim, da gre, čeprav po ovinkih, v pravo smer. Uvoz kitajskega česna sem vedno imela za nekakšen simbol. Ni nam treba uvažati kitajskega česna; moramo se odločiti, kaj bomo zadržali na svojih tleh. Zdaj je res skrajni čas, da razmislimo, kje so vendarle naše prednosti pri stvarih, ki smo jih v preteklosti že opustili. Proizvodnja hrane je tu ključna in strateškega pomena. Upam, da smo to zdaj končno doumeli. Vse to pa vendarle ne pomeni, da bi zdaj kar ukiniteli globalizacijo. Nasprotno. Zdaj prihajamo v dobo umetne inteligence, razmaha robotike, digitalizacije industrije, kar brez globalizacije nima smisla. Poleg tega pa tudi ne vidim, kako bi ta razvoj sploh preprečili. Mislim, da vstopamo v novo fazo globalizacije, v kateri bo treba vpeljati drugačne standarde in drugačne definicije. Kar pa zadeva hladno vojno, je veliko vprašanje, kaj s tem sploh hočemo reči. Danes hladna vojna med ZDA in Kitajsko vsekakor ni enaka tisti med ZDA

in Sovjetsko zvezo. Iz več razlogov. Prvič: Kitajska danes ni prav nič podobna nekdanji Sovjetski zvezi, niti ni odnos med tema državama podoben nekdanjemu odnosu med Washingtonom in Moskvo. To gre predvsem pripisati nekoliko absurdnemu dejstvu, da so največji ideološki nasprotniki Kitajske obenem tudi njeni največji in najboljši trgovinski partnerji. Kakšna hladna vojna bi sploh bila mogoča na tej osnovi? In vendar to še ne pomeni, da niso odnosi Kitajske z nekaterimi državami nevarni. Tu, ponavljam, ne gre toliko za ZDA kot za njene sosede, ki imajo dobre razloge, da jih skrbijo potencialna žarišča in celo potencialni spopadi. Sama bi za opis današnje situacije izrazil hladna vojna nekoliko modificirala in uporabila kak drug pridevnik. Tako bi bilo gotovo mogoče govoriti o ideološki vojni med demokratičnimi in nedemokratičnimi družbami. O tem moramo navsezadnje razmišljati tudi na evropskih tleh – in to ne zgolj glede Kitajske. Te težnje so tudi tu zelo očitne in mislim, da mora Evropska unija pri tem nastopiti odločneje in glasneje.«

Tehnološka vojna

Nova hladna vojna je torej drugačna od nekdanje,

je bolj ideološka. »Potem je tu tehnološka vojna, ki je zelo resna zadeva. Vstopamo v novo fazo tehnološkega razvoja in v novi val digitalizacije industrije in tu se bodo nekateri mednarodni akterji nedvomno vsilili kot močnejši, bolj prisotni, drugi pa bodo izpadli. Zelo zanimivo bo spremljati, koliko bo Kitajska pri svojih načrtih uspešna, kajti njene ambicije so zelo velike, sledi pa jim tudi že zelo dolgo, že najmanj 30 let. Zelo sistematično umešča svoja podjetja – med njimi osrednje mesto slej ko prej pripada Huaweiju – v vse države, ki so naredile večji korak naprej v informacijsko-komunikacijski tehnologiji. Vsekakor ima visoke ambicije in želi dominirati pri postavljanju tehnologije nove generacije. Tu smo priče konfliktu dveh svetov, na eni strani kitajskega in na drugi ameriškega, no, morda gre celo za spopad treh svetov, kajti tudi Evropa je močna na področju umetne inteligence in informacijske tehnologije. V vsakem primeru bo ta konflikt, ki mu lahko rečemo tehnološka vojna, imel zelo pomembne posledice, ki nas znova vračajo k vprašanju sistema vrednot, k spoštovanju pravic posameznika, individualne svobode, človekovih pravic

in navsezadnje k vprašanju, v kakšni družbi bomo živeli. Kolikor s Kitajsko že tekmuje ali bomo to še počeli, lahko obdobje, v katero vstopamo, okvirno sicer res označimo kot hladno vojno, a to ne pomeni, da ne bomo z njo hkrati tudi sodelovali. V času hladne vojne je obstajala železna zavesa in nismo nič sodelovali, zdajšnja situacija pa je mnogo bolj raznovrstna. Kakor rečeno: na nekaterih področjih bomo v sporu, spet druge pa bomo sodelovali. Treba pa bo poiskati dobro ravnotežje in priznati si moramo, da je Kitajska zase v odnosu do Evropske unije našla mnogo boljše ravnotežje kot obratno. Mislim, da je čas, da se to spremeni in da začne Evropa zavzemati jasnejšo pozicijo v svojem odnosu do Kitajske ...« (Vir: Nina Slaček, MMC RTV SLO)

Koliko sanj in sreče?

Peter Handke v romanu Žalost onkraj sanj, o desetletjih sredi 20. stoletja: »Le redko se je živelo brez vsakršnih sanj in približno srečno, po večini pa brez vsakršnih sanj in vsaj malo nesrečno.« Ob tej trditvi se vprašamo, ali ni danes sanj in sreče kljub vsemu nekaj več?

Stari velikan: sedež družbe IBM v mestu Armonk, država New York, ZDA / Foto: Wikipedija

Novi velikan: sedež kitajskega globalnega informacijsko-komunikacijskega giganta Huawei v mestu Shenzhen, Guangdong, Kitajska / Foto: Wikipedija

Pisateljski velikan: rokopisne strani iz beležnice nobelovca Petra Handkeja, popisane septembra 2010

Za boljšo šolo (76)

Šolska klima je duša šole

IVKA SODNIK

Med najnujnejše spremembe našega šolskega sistema zagotovo sodi tudi razmislek, kako izboljšati kakovost življenja v šoli, saj ne bi smeli spregledati ugotovitev mednarodnih preiskav, da so naši učenci v primerjavi z drugimi na samem repu po pripadnosti in počutju v šoli. Prvošolci se zelo veselijo vstopa v šolo, potem pa je tega navdušenja iz leta v leto manj. Učenci se ne pritožujejo nad delom, če je to ustvarjalno in zanimivo, predvsem jih motijo dolgotrajen pouk, nedisciplinarnost v razredu, nasilje na šoli in slabi medvrstniški odnosi ter nerazumevanje z učitelji. Ravno v obdobju šolanja na daljavo se je pokazalo, da so za uspešno učenje najpomembnejši osebni odnosi

med učitelji in učenci. Kako veseli so bili otroci učiteljevega klica ali pošte z vprašanjem, kako se ima, kako se doma počuti in ali potrebuje pomoč pri učenju. Kako to, da v normalnih razmerah v šolah ves čas zmanjkuje časa in pripravljenosti za takšno prijaznost in drobne pozornosti?

Menim, da se šolski klimi in počutju vseh udeležencev v izobraževalnem sistemu preprosto daje pre malo pozornosti in teže, ker je vse naravnano samo na čim večjo storilnost. Že osnovna šola mora imeti veliko predmetov, ki vsebujejo do podrobnosti izdelano učno snov, učbenike pišejo večinomoma univerzitetni učitelji, vse je podrejeno ocenjevanju znanja. Za najvišje

vrednote veljajo pridnost, ubogljivost, prizadevnost, odlične ocene in dosežki na tekmovanjih. V takšni šoli veliko otrok pridobiva zelo slabe izkušnje in si gradi negativno podobo o sebi, o svojem okolju in družbi nasploh, saj je šola zanje prezahtevna in ne zmorejo pridobivati visokih ocen, ki edine nekaj štejejo. Da pridno pomagajo staršem doma na kmetiji ali v delavnici, znajo popraviti kolo in obvladajo številna druga ročna dela, v naši šoli ne velja nič. Tudi to, da so prijazni in ustrežljivi do svojih sošolcev in radi pomagajo svoji učiteljici, jim ne prinese višjih ocen. Neizprosno trdo šolo in učitelje, ki jo posebljajo, imajo zato otroci iz leta v leto manj radi.

Toda šola bi lahko bila tudi drugačna, bolj varovalna in bi otrokom nudila več dobrih izkušenj, če bi stroka ob vseh spremembah v šolstvu več pozornosti namenila razlikam med otroki in psihosocialni šolski klimi.

Na dobrobit otrok v šoli ne vplivata zgolj količina učne snovi in pristopi učiteljev pri poučevanju, pač pa dokazano predvsem šolsko vzdušje in medsebojni odnosi. Šolska klima je značaj in duša šole, zato se te med seboj kljub enotnim učnim načrtom in za vse enakim pravilnikom ločijo po tem, kako se znajo približati otrokom, predvsem tistim, ki ne marajo učenja iz knjig. Šolsko klimo ustvarjajo odnosi med učitelji in učenci, odnosi med zaposlenimi,

delovno ozračje, vrednote, kultura šole, spoštovanje in toleranca do različnosti, na učenca naravnano poučevanje, dobri odnosi s starši in vpetost v lokalno skupnost. Šolska klima je odraz odzivanja na težave in način reševanja konfliktov. V dobri šolski klimi imajo učenci in učitelji radi svojo šolo in so ji pripadni, ker se v njej počutijo fizično, socialno in čustveno varni. Znajo sodelovati in se povezovati. V pozitivni šolski klimi so dosežki učencev boljši, manj je medvrstniškega nasilja in učenci manj izostajajo od pouka. Zato pričakujemo, da bo med načrtovanimi spremembami tudi zagotavljanje pogojev za izboljšanje kakovosti življenja v šolah.

Kultura

Jato izkušenih ptic opazili v Evropi

Med finalisti za mednarodno nagrado amateo 2020 je tudi slovenski projekt Jata izkušenih ptic, ki je nastal in raste v Kranju. K pogovoru sta prisledla avtorica projekta oblikovalka in koreografinja Ajda Tomazin in njen sodelavec igralec Rok Kravanja.

IGOR KAVČIČ

Med petimi finalisti za nagrado amateo 2020 je tudi slovenski projekt. Mednarodno žirijo je prepričal projekt z naslovom Jata izkušenih ptic – družbena koreografija v tretjem življenjskem obdobju, ki je lani zaživel v Kranju. Avtorski koncept zanj je pripravila koreografinja in oblikovalka Ajda Tomazin, kot mentor in so-režiser pa je sodeloval tudi igralec Rok Kravanja.

Nagrada amateo (Amateo Award 2020), podpira jo tudi program Kreativna Evropa, je namenjena izjemnim projektom z ljubiteljskimi ustvarjalci, ki imajo pozitiven učinek na skupnost in pomembno vplivajo na kvaliteto življenja v lokalnem okolju. Letos se je za nagrado prijavilo 64 projektov iz 16 evropskih držav. Ti prinašajo rešitve za odprto vključevanje različnih skupin, spodbujajo ustvarjalnost v zapostavljenih okoljih in s tem širijo kulturni

prostor. Poleg slovenske nominacije so v izboru za glavno nagrado še projekti iz Belgije, Grčije, Nemčije in Nizozemske.

V projektu nastopa sedem upokojenk iz Kranja, ki v predstavi gledalce skozi mesto popeljejo s slušalkami, s pomočjo katerih se zgodbe ustvarjalk prepletajo z mestom. »Gre za raziskovanje njihove družbene koreografije. Raziskovali smo mesto Kranj, kje so njihove poti, kje se udeležence sprehajajo in kakšne zgodbe jih spreletavajo vsakič, ko gre skozi mesto,« je povedala Ajda Tomazin. »Sodelujoče dokazujejo, da virtualnost ni doma le na plesnem, gledališkem ali glasbenem odru, ampak je lahko del naše vsakdanjosti, saj vedno znova prinaša določena gibanja in vzorce. Mislim na kinetiko v širšem pogledu, na promet na ulici ali pa na jate ptic, ki so projektu tudi posodile ime.«

»Na delavnice so se večinoma javile ženske, ker so si

Jata izkušenih ptic sta zbrala in vodila Ajda Tomazin in Rok Kravanja. / Foto: Igor Kavčič

predstavljale predvsem plesa, a predstava je več kot to. Vanjo sva vpela družbo starejših ljudi, ki pripovedujejo zgodbe,« pove Rok Kravanja. »Projekt je sodelujoče povezal, midva pa sva predvsem ustvarila dobro kreativno polje za to. Bila sva odprta za različne predloge

in pristope k delu. Predstava nima napisane dramske predloge, ampak je plod kreativnega ustvarjanja udeleženk.«

Nastopajoče niso le pasivne izvajalke, temveč aktivne ustvarjalke. V tem Tomazina vidi tudi cilj Jate izkušenih ptic; da so sodelujoče

del ustvarjalnega procesa in aktivno sodelujejo pri nastajanju predstave. »Gre za ranljivo skupino starejših, ki na ta način ni stigmatizirana. Nasprotno – do izraza pride njihova vsebina, drugačna virtuosnost.« Kot dodaja Kravanja, jih nista silila, kaj morajo izvesti, ampak sta

jim ponudila, naj izvedejo večino, ki jo najbolj obvladajo. »Pri tem je bilo čudovito opazovati tako njih kot reakcije ljudi na ulici.«

Jata izkušenih ptic je doslej poletela osemkrat, nekaj nastopov pa je v zadnjih mesecih »vzela« pandemija. Naslednja ponovitev bo na sporedu v četrtek, 18. junija, ob 19. uri z začetkom v Stolpu Škrlovec. Ker je predstava omejena na 32 obiskovalcev, so potrebne predhodne rezervacije. Nekaj vstopnic je še na voljo. Podelitev nagrade amateo 2020 bi morala potekati na Dunaju, zaradi izrednih razmer ob pandemiji covid-19 pa bo dogodek potekal na spletu, kjer bodo zmagovalca razglasili v petek, 19. junija, ob 18. uri.

Sogovornika že pripravljata nov projekt, saj bosta konec junija objavila nov poziv za »jato«, v katero bi tokrat rada vključila tudi več moških. Tokrat bodo pripovedovali zgodbe, ki jih narekujejo stare fotografije mesta, ki jih bodo ti prinesli s seboj.

V Ljubljani trg v Štigličev spomin

Na pobudo Slovenskega filmskega centra so v Ljubljani poimenovali Trg Franceta Štiglica. Stoto obletnico režiserjevega rojstva so lansko jesen z več dogodki počastili tudi v njegovem rojstnem Kranju. Slovesno odprtje novega trga bo novembra v času Slovenskega tedna filma.

IGOR KAVČIČ

Ljubljanski mestni svetniki so pred dnevi odločili, da se bo trg, ki je nastal na starih parkirnih hišah Kozolec II, imenoval Trg Franceta Štiglica. Pobudo, da se v Ljubljani poišče del mesta, ki bi ga poimenovali po enem pionirjev slovenskega filma režiserju Francetu Štiglicu, po rodu sicer Kranjčanu, je ob počastitvi stote obletnice njegovega rojstva na Mestno občino Ljubljana naslovil Slovenski filmski center.

»Trg obsega urbano površino med stanovanjskim blokom na Slovenski cesti 55 in hišami na Kersnikovi ulici številka 4, 6, 10. Na jugu je omejen s slepo fasado Knjižnice Otona Župančiča, na severu z Dvorakovo ulico,« je med drugim zapisano v odloku. Gre za predel mesta v zaledju znanega kluba K4, ki je bil pred slabimi tremi leti temeljito obnovljen. Podzemeljske etaže so zdaj namenjene garažni hiši, na površju nad njim pa

Trg Franceta Štiglica v Ljubljani / Foto: arhiv Slovenskega filmskega centra

je urejen trg z lokalom. Kot so sporočili iz Slovenskega filmskega centra, bo slavno odprtje trga predvidoma v času Slovenskega tedna filma, ki bo letos od 9. do 13. novembra.

France Štiglic se je rodil 12. novembra 1919 v Kranju,

kjer je po smrti 4. maja 1993 v družinski grobnici našel tudi svoj zadnji počitek. Kot eden najbolj nadarjenih slovenskih filmskih režiserjev je v svoji 40-letni karieri režiral 15 celovečernih filmov, vrsto kratkih in dokumentarnih del ter pet odmevnih

televizijskih nadaljevanj. Med celovečernimi filmi izstopa predvsem prvi slovenski celovečerni zvočni igrani film Na svoji zemlji (1948). Med njegove vidnejše dosežke sodijo še Balada o trobenti in oblaku (1961), Dolina miru (1956) in Ne joči,

Peter (1964), za enega med Slovenci najbolj priljubljenih njegovih filmov pa zagotovo velja čudovita, danes bi rekli romantična komedija z nacionalnim nabojem Tistega lepega dne (1962).

Pomembna je tudi Štigličeva uspešna mednarodna kariera, saj po dosežkih na eminentnih festivalih velja za enega najuspešnejših režiserjev v zgodovini slovenskega filma. Za kratki dokumentarec Mladina gradi (1946) je prejel beneškega bronastega leva, s celovečernim prvencem Na svoji zemlji se je uvrstil na filmski festival v Cannesu. Sledila je vrsta nominacij in nagrad: z Dolino miru se je potegoval za cansko zlato palmo za režijo (z zlato palmo za najboljšo moško vlogo v tem filmu je bil nagrajen John Kitzmiller), z Devetim krogom (1960) pa je kandidiral za oskarja za najboljši tuji film. Na domačih tleh je leta 1962 prejel Prešernovo nagrado za režijo filmov Dolina miru, Deveti krog ter

Balada o trobenti in oblaku. Na jugoslovanskem filmskem festivalu v Pulju je bil dobitnik zlate arene v letih 1960, 1961 in 1964. Decembra 1976 mu je bila v Beogradu podeljena nagrada Avnoj, leta 1978 pa je prejel Badjurovo nagrado.

S svojim ustvarjalnim zagonom Štiglic sodi v sam vrh domače kinematografije, njegova vloga pa je pomembna tudi za zasnovo in razvoj profesionalnih standardov ter sistema nacionalne kinematografije. Bil je predsednik Društva slovenskih filmskih delavcev, direktor Viba filma, minister za kulturo pa tudi profesor in dekan na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo Univerze v Ljubljani.

Spomin na Franceta Štiglica, ki ga vsako leto obujamo s predvajanjem katerega od njegovih legendarnih filmov, bodisi na televiziji bodisi na velikem platnu, bo v glavnem mestu tako dopolnil še trg njegovega imena.

Pogovor

Koronavirus ne bo kar izginil

Prof. dr.
Roman Jerala

Prof. dr. Roman Jerala je vodja Odseka za sintezno biologijo in imunologijo na Kemijskem inštitutu v Ljubljani. Kranjčan s svojo ekipo raziskovalcev sodeluje v mednarodnih prizadevanjih za razvoj cepiva proti koronavirusu.

URŠA PETERNEL

Zakaj ste se na Kemijskem inštitutu odločili sodelovati pri iskanju cepiva proti covid-19?

Pandemija je vplivala na življenje vseh nas, in to močnejše kot katerakoli ekonomska kriza v zadnjih sto letih. Sicer smo imeli v zadnjih 250 letih deset pandemij. Zagotovo je znanost tista, ki lahko preskrbi rešitev, in zelo verjetno bo to rešitev v obliki cepiva. S cepivom lahko zaščitimo prebivalstvo in preprečimo širjenje virusa, medtem ko z zdravilom samo preprečujemo žrtve, širjenja pa ne moremo preprečiti. Ker je priprava cepiva nekaj, kar bi po mojem mnenju znali narediti tudi v naši raziskovalni skupini, sem se odločil, da angažiramo svoje sposobnosti in energijo. Ker smo na področju protivirusnih cepiv novi in smo se v pripravo cepiva vključili več mesecev za drugimi, ki v to vlagajo izjemna sredstva, je zagotovo, da ne bomo prvi, ni pa nemogoče, da ne bi imelo naše cepivo določenih prednosti, ki bi lahko bile koristne na dolgi rok. Svet vsak dan zaradi pandemije izgublja desetine milijard in tisoče življenj, zato je vredno poskusiti s stotinami rešitev, četudi bodo na koncu nepotrebne. Drugi razlog pa je, da bomo razvili nekatere nove znanstvene rešitve, ki nam in drugim utegnejo priti prav pri naslednji epidemiji. Ko bo prišla, bomo nanjo bolje pripravljeni.

Lahko na poljuden način razložite, kako poteka razvoj cepiva, za kakšne snovi gre?

Cepivo deluje tako, da v naše telo vnesemo nenevarne sestavne dele virusa, ki jih naše telo prepozna kot nevarnost in sproži obrambni sistem v obliki celic, ki tvorijo protitelesa ali so sposobne ubijati okužene celice. To je v bistvu le vaja, lažni alarm, zaradi katerega pa se naše telo pripravi na prihodnjo okužbo z virusom, tako da je takrat pripravljeno in hitro uniči virus. Obstaja več načinov, kako pripravimo cepivo: lahko uporabimo virus, ki smo ga inaktivirali, tako da se ne more razmnoževati, lahko vnesemo virusne proteine, ki jih pripravimo v fermentorju, lahko pa v naše telo vnesemo zapis za virusne sestavine, tako da naše celice same sintetizirajo virusne proteine. Mi smo

uporabili ta zadnji pristop, vendar na tak način, da smo virusne proteine organizirali v delce, ki so videti kot virus, in na te se naše telo še posebej dobro odzove. Te delce že opazujemo na krio-elektronskem mikroskopu, ki od lani deluje na Kemijskem inštitutu.

Začeli ste testiranje cepiva na miših, kdaj bodo znani rezultati?

Ti eksperimenti potekajo v našem laboratoriju na Kemijskem inštitutu. V miši smo vnesli plazmide z zapisom za virusne proteine in potem spremljamo, kako se imunski sistem odzove na virusne nanodelce. To lahko spremljamo z analizo majhnih vzorcev krvi. Rezultate na miših pričakujemo julija, primerjali bomo več različic cepiva, da bomo izbrali najbolj učinkovito. Za testiranje cepiva je nujno testiranje na živalih, ker je za delovanje potreben imunski sistem, ki ga ne moremo posnemati s celicami.

Ko bodo znani rezultati testiranja na miših, kaj sledi?

Analiza imunskega sistema miši na cepivo je zelo pomembna, vendar ne zato, kako dobro bi nas cepivo zaščitilo pred virusno okužbo. Tega ne moremo narediti na miših, ker je takšne eksperimente treba izvajati v posebej zaščiteni laboratorijih 3. varnostne stopnje in ker miši niso občutljive na novi koronavirus. Njihov receptor ACE2, na katerega se veže virus, se namreč razlikuje od človeškega, tako da so zaščitene pred tem virusom. Virus pa lahko okuži nekatere druge živali, denimo opice, dihurje, hrčke. Hrčki zbolijo na podoben način kot ljudje, zato nameravamo v sodelovanju z veterinarsko fakulteto tam testirati učinkovitost našega cepiva na hrčkih z živim virusom, ki ga bomo dobili z Inštituta za mikrobiologijo in imunologijo medicinske fakultete, torej bo test potekal na »slovenskem« izolatu virusa. Če bodo tudi ti rezultati uspešni, bi lahko začeli cepivo preizkušati na ljudeh, za kar pa bo treba izpolniti veliko zahtevnih pogojev in bi lahko v principu na osnovi dovoljenja Javne agencije za zdravila in medicinske pripomočke zdravniki začeli izvajati prvo fazo klinične študije. Na tem področju so

Prof. dr. Roman Jerala / Foto: Gorazd Kavčič

ponudili pomoč farmacevti, tako da imamo skupaj vsa znanja, ki so potrebna, da cepivo pripeljemo čim dlje. Je pa nevhvaležno napovedovati, kakšni bodo rezultati, saj se podajamo v neznanost.

Kako daleč so pri razvoju cepiva znanstveniki v drugih državah?

Ponekod že kar daleč, saj že začnajo testirati učinkovitost cepiva na ljudeh. Najdlje sta dve kitajski cepivi, sledita jim ameriško in britansko-ameriško, ki so že v stopnji testiranja učinkovitosti. Cepivo nameravajo v Veliki Britaniji testirati na 30.000 ljudeh, če bo epidemija trajala še nekaj mesecev, v tem primeru obljubljajo nekaj sto milijonov doz cepiva do konca leta. A če cepivo ne bo popolnoma varno, ne bo dobilo dovoljenja za uporabo, ker so te zahteve zelo stroge, saj s cepivom cepimo zdrave ljudi. Morajo pa biti tudi učinkovito, čeprav bi bilo pomembno že to, da bi preprečilo hude posledice okužbe. Še bolje pa bo, če bo cepivo preprečilo okužbo in kužnost tistega, ki je prišel v stik z virusom. Dosedanji objavljeni rezultati testiranja cepiv kažejo tvorbo nevtralizacijskih protiteles in zaščito opic pred poškodbami pljuč, ni pa še jasno, ali bodo obstoječa cepiva zaščitila pred okužbami.

Kako pa je z razvojem zdravila? Bo prej razvito cepivo ali zdravilo?

Prva zdravila so bila že odobrena, in sicer tista, ki so bila razvita za druge namene. Med te spada remdesivir, ki deluje, vendar ne izjemno dobro, saj predvsem skrajša

trajanje bolezni. Z veliko hitrostjo znanstveniki delajo na razvoju ciljanih zdravil prav za ta virus, kar je možno predvsem po zaslugi zelo hitre določitve prostorske zgradbe virusnih proteinov. Vendar to zahteva najprej testiranje morebitne toksičnosti in učinkovitosti na celicah, na živalih in nato na ljudeh, kar vzame veliko časa. Še najbližje smo zdravilu s protitelesi, saj so znanstveniki že pripravili in podrobno preučili več monoklonskih protiteles, ki nevtralizirajo virus. Ta protitelesa bi lahko v velikih količinah pripravili v fermentorjih in jih uporabili na najbolj bolnih pacientih, tako kot druga biološka zdravila. Delovanje takega pristopa je zelo podobno uporabi seruma pacientov, ki so preboleli bolezen, ki so producirali protitelesa. Trenutno kaže, da bi lahko bila cepiva morda dostopna že letos, tako da bi dal prednost cepivom, čeprav bodo jeseni najbrž nared že protitelesa, ki pa ne bodo mogla preprečiti širjenja epidemije, ampak le žrtve.

Menite, da nas jeseni čaka drugi val epidemije? Ali se lahko zgodi, da bo tudi ta virus 'izginil', kot je virus sars?

Po mojem mnenju se drugemu valu lahko izognemo samo s širokim testiranjem in ukrepi izolacije okuženih. Izkazalo se je, da izolacija deluje, vendar je cena za gospodarstvo in druge plati družbe visoka. Predvsem je pomembno, da se vzdržimo združevanja v velike skupine, ker je epidemija dobila spomladi močan zagon na praznovanju kitajskega novega leta, karnevalu in

nogometnih tekmah. Da bi virus izginil tako kot sars, je malo verjetno, ker se lahko prenaša tudi preko asimptomatičnih ljudi, zato ni opozorila za izolacijo kot pri sarsu. Virus za svoj obstoj potrebuje gostitelja in bi lahko v principu izginil, če dva tedna nihče na svetu ne bi prišel v bližino drugega človeka, kar pa je neizvedljivo. Virus sam po sebi ni živ, ampak je samo zapakiran genski zapis, ki za svoje delovanje in razmnoževanje potrebuje žive celice.

Kakšno pa je vaše osebno ravnanje: strogo upoštevate preventivne ukrepe?

Preventivne ukrepe upoštevam, torej nošenje maske, oddaljenosti pri pogovoru, umivanje rok, skupaj z bratom sva mami, ki spada v rizično skupino, svetovala popolno izolacijo med najhujšo krizo. Slovenija kljub bližini Italije ni bila hudo prizadeta zaradi še pravočasnih ukrepov, na srečo je bil velik koncert odpovedan. Najbrž bi s pravočasnim opozarjanjem ali izolacijo tistih, ki so bili na počitnicah v Italiji in Avstriji, število okužb in žrtev še bolj zmanjšali. Menim, da je prav, da ostane prepoved večjih zborovanj, prav tako nisem prepričan, da je odprtje šol z vsemi učenci dobra poteza, saj so otroci dobri prenašalci virusa, čeprav redko zbolijo. Dobro bi bilo priporočiti predvsem, da se za nekaj časa odpovemo glasnemu navijanju na večjih prireditvah ali petju, še posebej v zaprtih prostorih, saj se na ta način izloča veliko majhnih kapljic, ki lahko vsebujejo virusne delce.

»Menim, da je prav, da ostane prepoved večjih zborovanj, prav tako nisem prepričan, da je odprtje šol z vsemi učenci dobra poteza, saj so otroci dobri prenašalci virusa, čeprav redko zbolijo. Dobro bi bilo priporočiti predvsem, da se za nekaj časa odpovemo glasnemu navijanju na večjih prireditvah ali petju, še posebej v zaprtih prostorih, saj se na ta način izloča veliko majhnih kapljic, ki lahko vsebujejo virusne delce.«

Zgodbe

Zadnje vodenje je imel januarja

Aleš Rabzelj z družino živi na Vikrčah. Turistični vodnik z državno licenco je že dvajset let, deset let pa od tega tudi živi. Situacija, ki je nastala zaradi novega koronavirusa, je povzročila, da je Aleš ostal brez dela – kot tudi številni drugi turistični vodniki v Sloveniji.

ALENKA BRUN

Aleš je v svoji karieri turističnega vodnika delal tako za večje kot manjše slovenske turistične agencije. Vodil je slovenske skupine po Evropi pa tudi po Sloveniji. Zadnjih pet let se je popolnoma preusmeril v t. i. incoming tourism, ko skupine tujcev pridejo predvsem v Evropo, ostanejo tu od enega do treh tednov in si v tem času ogledajo različne države. Bil je njihov vodja poti. Na poti je sodeloval še z lokalnimi vodniki, dinamična skupine same se je razlikovala glede na program in agencijo, praviloma pa je šlo za ljudi, starejše od petdeset let, sam je delal celo s starejšimi od šestdeset let. »Večinoma so bili to Avstralci, Novozelandci, Kanadčani, delno Američani – skratka angleško govoreči tujci,« pove.

Sezonski delavci

Aleš razloži, zakaj moramo govoriti o letnem dohodku: »Personalni vodniki

Aleš Rabzelj v Dolomitih / Foto: osebnih arhiv

smo vsi sezonski delavci. Peščica je takih, da imajo delo tudi še pozno jeseni in pozimi, takoj po novem letu. Tako da od začetka do konca sezone delamo in potem vmesni čas živimo od zaslužkov, prihrankov.«

Nadaljuje o tem, kaj se je zgodilo letos: »Zame se je lani sezona končala običajno. Ture so se zaključile oktobra, novembra je bilo še kako vodenje s Slovenci, kakšno lokalno s tujci in po novem letu je po navadi dva,

tri mesece zatišja. V tem času sem se začel pripravljati na novo sezono – konkretno na vodenje po Benetkah v februarju, pa še s tremi slovenskimi skupinami sem načrtoval vodenja v marcu – in to je bilo vse za Italijo.

Potem se je začelo. Ko so v Italiji že odpovedali Beneški karneval, se pri nas o novem koronavirusu še ni kaj veliko govorilo. In ko bi moral ponovno začeti delati, se je vse ustavilo.« Januarja je za štiri dni peljal še dva Američana v Budimpešto. »Šlo je za bolj butično zadevo in to je bilo moje zadnje letošnje vodenje.«

Tudi on je samozaposlen, privarčevanega je imel nekaj denarja, vendar ni ravno prijetno, se žalostno nasmehne, ko gledaš, kako je ves zaslužek za naprej odnesel covid-19. »Od danes, ko se pogovarjava, imam odpovedano vse do septembra. Ostaja mi še ena tura z Novozelandci, vendar dvomim, da jim bo država dovolila potovati; oziroma jim bo to verjetno odsvetovala.«

Išče službo

Aleš je trenutno prijavljen na zavodu za zaposlovanje in išče zaposlitev. Ko je prišlo do epidemije, je njegov edini vir zaslužka

usahnil. Dela ni bilo, pravi, nekaj časa je še čakal, a stroški so se samo kopičili, tako da je s. p. zaprl. Sedaj je doma, s soprogo sta malce zamenjala vloge. Imata tri otroke in se kar zamoti, ko preživlja dneve z njimi. Ponovno se je lotil tudi kuhe, za svojo dušo je spet začel kolesariti.

Že ko je videl razsežnosti covid-19 konec februarja v Italiji in kaj se pripravlja, si je rekel, da zanj do februarja 2021 verjetno ne bo dela. »Mislim, da je to realni scenarij; najslabši je, da bodo nekatere manjše turistične agencije bankrotirale, ker enostavno ne bo denarja. Mislim tudi, da bo situacija izvrгла neke nove oblike druženj, festivalov, kongresov; ne nazadnje tudi neke nove oblike potovanj. Sedaj smo se znašli v nekem prehodnem obdobju, ko vsi razmišljamo, kaj in kako.« Iniciative slovenskih vodnikov so, koliko bodo uspešne, pa bo pokazal čas, še doda.

Predstavili mavrico vrtov in domov

Ustvarjalci oddaje Ambienti – aprila so predvajali že jubilejno, stoto oddajo – so obiskali že več kot tristo slovenskih domov in vrtov, predstavili njihove predane lastnike in skupaj s strokovnjaki iskali odgovore na številna bivanjska vprašanja.

MATEJA RANT

»Ne gre le za radovednost, kako imajo pri sosedih; za nas je pomembnejše, da gledalcem ponudimo možnost uresničitve njihovih sanj – tako da pokažemo, kako so sanje uresničili drugi,« poudarja avtorica oddaje Ambienti, Škofjelocanka Mateja Košir, ki priznava, da si pred štirimi leti, ko ste začeli snemati omenjene oddaje, niti slučajno ni predstavljala, da se bo obdržala tako dolgo. Računala je na največ dve sezoni, a je oddaja postala stalnica slovenske televizije in so spomladi začeli predvajati že deveto sezono. Za vsako sezono pripravijo 12 oddaj, tako da so doslej predstavili že več kot tristo stanovanj, hiš, vrtov in javnih objektov. »Če bi želeli najti skupni imenovalec vseh teh domov in vrtov, potem bi lahko bila to le – pestrost,« poudarja Mateja Košir in dodaja, da so domovi in vrtovi, predstavljeni v oddaji Ambienti, kot mavrica: vseh barv in v

širokem loku. »Od majhnih do velikih, od skromnih do razkošnih, od starih do novih, od arhitekturnih mojstrov in do zasebnih inovacij.« Mateja Košir priznava, da je od nekdanj občudovala lepa stanovanja in vrtove in je rada 'kukala' v tuje domove. Ideja o oddaji, v kateri bi tudi drugim predstavila zanimive domove in vrtove Slovencev, je nastala iz prebliska, ko je nekoč v iskanju vsebin zase preklapljala med televizijskimi programi in se izgubljala v poplavi kuharskih oddaj. Vsebine, ki bi jo zanimala, je našla zgolj v oddajah tujih televizij, zato se je odločila poskusiti s svojo oddajo, v kateri bi ljudje našli ideje pri obnovi in opremitvi lastnih domov. »Obstajajo sicer oddaje s tovrstno tematiko, a gre bolj za resničnosti šove, v katerih rešujejo težke socialne situacije in podobno.« V oddaji Ambienti pa iščejo presežke pri gradnji, obnovi in opremljanju domov. »V prizadevanju za udobje

in domačnost ter v želji po urejeni okolici Slovenci ves čas iščemo nove rešitve, spremljamo razvoj tehnologij, hkrati pa obujamo stara znanja tako pri gradnji kot pri vrtnarjenju. Želimo si uresničiti sanje, zato iščemo ideje, ideje, ideje... teh ni nikoli preveč, a tudi zmanjka jih ne.« Ob tem pa poudarja, da je njihova oddaja dosti več kot le zbirka idej; je celovit presek informacij o gradnji in obnovi. Ustvarjalci oddaje so nanizali številne nasvete o uporabi sodobnih tehnologij, o pridobivanju sredstev za obnovo in o majhnih popravkih, s katerimi lahko sami posodobimo svoje domove. Te je mogoče najti tudi na spletni strani www.tvambienti.si, na kateri je poleg preteklih oddaj mogoče najti še podrobnejšo predstavitev vseh doslej predstavljanih domov, navdih pa je mogoče poiskati še med več kot stotimi domovi, v katere s kamerami (še) niso vstopili. Pilotsko oddajo je Mateja

Mateja Košir / Foto: Klavdija Košir

Košir pripravila že leta 2015 in jo sprva ponudila komercialnim televizijam, kjer pa za tak princip oddaje ni bilo posluha. »Želeli so si namreč resničnosti šovov, s katerimi bi pritegnili oglaševalce. Moj cilj pa je pokazati lepe projekte, delo slovenskih lastnikov hiš in stanovanj ter ljubiteljev vrtov.« S tem pa ji je uspelo prepričati takratnega urednika razvedrilnega programa Televizije Slovenija Maria Galuniča. Prvo oddajo so predvajali marca 2016, v njej pa so med drugim predstavili hišo v Mengšu in vrt Tavčarjevih v Škofji Loki. »Zdaj je lastnikom domov in vrtov že v čast, da jih predstavimo v Ambientih, na začetku pa je bilo zelo težko najti ljudi, ki bi nam bili pripravljeni odpreti vrata,« se spominja Mateja Košir. Velik preobrat se je zgodil, ko so začeli sodelovati z ljubljansko fakulteto za arhitekturo. »Takrat so tudi arhitekti začeli verjeti v nas,« se nasmehne Mateja Košir.

Virus spremenil naše navade

Med epidemijo covid-19 se je zmanjšalo nakupovanje živil v večjih nakupovalnih središčih in na tržnicah, povečalo pa nakupovanje po spletu z dostavo na dom in pri lokalnih ponudnikih.

CVETO ZAPLOTNIK

Inštitut za nutricionistiko je v okviru mednarodne raziskave Food-Covid-19 izvedel v Sloveniji raziskavo o vplivu epidemije na nakupovalne in prehranjevalne navade prebivalstva. V prvem delu raziskave je na podlagi obsežnega vprašalnika zbral podatke za več kot šeststo gospodinjstev, v katerih živi približno 1900 ljudi, drugi del, ki vključuje spletno anketiranje, pa še vedno poteka.

Rezultati prvega dela raziskave, ki so že znani, nakazujejo, da so se med epidemijo pomembno spremenile nakupovalne in prehranjevalne navade. Kot ugotavlja dr. Igor Pravst z inštituta, se je med epidemijo za polovico zmanjšalo število gospodinjstev, ki nakupujejo živila v večjih nakupovalnih središčih, manj je bilo tudi nakupovanja na tržnicah. Gospodinjstva so najpogosteje nakupovala v bližnjih živilskih prodajalnah, zelo se je povečalo tudi nakupovanje po spletu z dostavo na dom, to povečanje pa je bilo še posebej izrazito pri svežem sadju in zelenjavi.

V Inštitutu za nutricionistiko so prepričani, da bodo spremembe, ki jih je prinesla epidemija, dolgoročno vplivale na nakupovalne in prehranjevalne navade prebivalstva. Nakupi bodo bolj načrtovani, več bo priprave hrane v gospodinjstvih, manj bo zavržene hrane ...

Sprememba je bila opazna zlasti na podeželju. Če je bilo pred epidemijo takšno nakupovanje bolj pogosto v mestih kot na podeželju, se je med epidemijo razlika zmanjšala – v mestih je tako nakupovalo 15 odstotkov gospodinjstev, na podeželju pa 13 odstotkov.

V času epidemije se je znatno povečalo tudi nakupovanje hrane pri lokalnih ponudnikih, tam je nakupovala hrano skoraj petina gospodinjstev. Kar 43 odstotkov gospodinjstev je povečalo zalogo s hrano in kar šestdeset odstotkov gospodinjstev je pred odhodom v trgovino skrbno načrtovalo

nakup in pripravilo seznam živil za nakup. »Spremenila se je tudi pogostost nakupovanja. Če je pred epidemijo večina gospodinjstev nakupovala živila dvakrat ali trikrat na teden, je med epidemijo nakupovala le enkrat tedensko,« ugotavlja dr. Anita Kušar z inštituta.

Raziskava je tudi pokazala, da se je med epidemijo za dve tretjini zmanjšalo nakupovanje v toplotekah na ulici in v večjih živilskih trgovinah in da se je povečala priprava obrokov doma. Dobra tretjina gospodinjstev je med epidemijo zaužila več hrane, kar petina gospodinjstev je poročala tudi o manjši količini zavržene hrane. Številni so se v času izolacije urili v kuhanju, peki ali kulinaricnem ustvarjanju z otroki. Več kot tri petine vprašanih je vsaj enkrat na teden uživala doma pečen kruh in kar v tretjini gospodinjstev so izjavili, da bodo peko kruha nadaljevali tudi v prihodnje. Več kot tri petine vseh gospodinjstev ocenjuje kupovanje živil kot tvegano za okužbo z virusom covid-19, več kot dve petini vprašanih sta po nakupu očistili oziroma razkužili embalažo.

Vaš razgled

Vrnitev lastovk s prezimovališč daljne Afrike nam vsako leto naznanja prihod toplejših pomladnih dni. S prvim dnevom rožnika smo sicer iz pomladi že prešli v meteorološko poletje, miren in eleganten let ptice nad vodno gladino pa še vedno ohranja simbol novega upanja na boljši jutri. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Na tradicionalni ekološki akciji čiščenja dna in obrežja Blejskega jezera so se tudi tokrat izkazali marljivi potapljači, ki so nabrali več kot pol tone odpadkov, obenem pa – zaradi cvetnega prahu na jezerski gladini, ki je večinoma zamenjal intenzivno cvetenje alg – poskrbeli tudi za estetski navdih vsem fotografom. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Nove knjige (541)

Zgodovina zdravstva in medicine na Slovenskem

MIHA NAGLIČ

»Od nekdaj sem bila v duhu humanistka, ki globoko čuti za človeka, še posebej za bolnika in njegovo dobrobit, ter ji je življenje sveto. Zato sem za svoje poslanstvo izbrala zdravniški poklic. Fasciniral me je tudi razvoj medicine: od empiričnih ugotovitev zdravilcev odmaknjene časa do prvih znanstvenih pristopov v antiki, pa kasnejšega univerzitetnega šolanja z renesančnimi spoznanji in končno do moderne medicine, ki je s cepljenji, odkritji antibiotikov, prodorno kirurgijo ter prehodom na celično in gensko raven zdravljenja odstrla nepredstavljive nove možnosti za

zdravljenje prej neozdravljivih bolezni. Zmaga nad kužnimi boleznimi je ena največjih zmag v medicini. A tudi kronične nenalezljive bolezni dobivajo v številnih pogledih nove načine preprečevanja in zdravljenja. Medicina danes deluje skoraj vsemogočno, ko presaja srca, spreminja spol, z zunajtelesno oploditvijo poraja otroke in celo začenja menjavati bolezenske delgenskih zapisov z zdravimi. Umetnost pa je, da lahko vso to moč medicine uravnovesimo z bolnikovo duševnostjo in nikoli ne prestopimo etičnih mej dopustnega v duhu Hipokratovega kodeksa, da ne bo nikoli nikomur zapisal smrtne droge, četudi bi ga zanjo prosil.

Zgodovinska izkušnja evgenike, ki je med drugo svetovno vojno vodila v eksterminacijo, je najstrašnejši primer take zlorabe. Ljubezen do knjig in veselje do raziskovalnega dela in pisanja sta me od klinične zdravniške in 'pravih bolnikov' pripeljala med drugačne 'paciente' – historične like, velike zdravnike, ki so oblikovali zdravstvo in njegove ustanove na Slovenskem, razvijali medicino in ji utirali pot med prebivalstvo. Ohranjanju spomina na velikane našega zdravstva in medicine sem se predala z vso bitjostjo, da bi stroki in narodu zapustila čvrste korenine našega dela, ponosno delo njenega osebja, trdno za vest, da smo skozi čas delali

dobro ter opravljali plemenito poslanstvo za naše prebivalstvo v kurativni, preventivni, rehabilitacijski in znanstveni medicini. Oživiljanje spomina na te ljudi in črpanje moči iz njihovih del so spodbuda za nadaljnjo pot k novim horizontom zdravstva in medicine ...« (str. 23)

Zgodovina zdravstva in medicine na Slovenskem je kapitalni projekt kranjske rojakinje Zvonke Zupanič Slavec. Doslej sta izšla dva dela, tretji še pride. Gornje besede so iz avtoričinega uvoda. Na to delo opozarjamo v času, ko se je med pandemijo koronavirusa znova potrdilo, kako pomembna sta zdravstvo in medicina za narodov obstoj.

Zvonka Zupanič Slavec, Zgodovina zdravstva in medicine na Slovenskem, prva knjiga, Slovenska matica, Ljubljana, 2017, 460 strani

HUMOR, HOROSKOP

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki **Gorenjskega glasa**, izkoristite popust v višini 10%. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: **040 514 975**

Gorenjski Glas

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)
Manjša kriza se vam odpira v družinskem krogu, a ker se boste znali spopasti z nastalo situacijo, ne bo prišlo do večjih razprtij. Finančno bodo stvari potekale veliko bolje, kot si sploh lahko predstavljate. Presenečeni boste.

Bik (22. 4.–20. 5.)
Veselili se boste sprememb na delovnem mestu. Ob pravem trenutku boste izrazili svoje mnenje in bili temu primerno tudi nagrajeni. Med najbližjimi pričakujte malo napete odnose, ki se bodo do konca tedna sami uredili.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)
Hoteli boste spremeniti vse okoli sebe, saj z ničimer ne boste zadovoljni. Na koncu bodo stvari ostale take, kot so, saj boste še v pravem trenutku spoznali, da je bilo napačno le vaše razmišljanje in nepravna predstavitev določenih dejstev.

Rak (22. 6.–22. 7.)
Osredotočili se boste bolj na nujne zadeve, saj se boste zavedali, da si tokrat ne morete privoščiti nobene zmede. Mir in stabilnost vam bosta dala občutek potrditve in vse zadeve boste pozitivno izpeljali. Tokrat ne upoštevajte nobenih nasvetov.

Lev (23. 7.–23. 8.)
Ker bodo od vas pričakovali odkrite odgovore, se ne boste mogli izogniti določenim temam, kar vam je doslej skoraj vedno uspelo. Samo za trenutek boste podvomili o svojih sposobnostih, a že hip zatem hiteli proti cilju.

Devica (24. 8.–23. 9.)
Imeli boste nepričakovane izdatke. Situacija vas bo res nekoliko vrgla iz tira, a ne za dolgo, saj boste kljub vsemu našli dobre rešitve. Kar se tiče ljubezenskih zadev, ne prehitujte dogodkov, saj trenutno ne morete nič spremeniti.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)
Samo če boste trdno odločeni, boste lahko izpeljali svoj načrt. Nasveti vas lahko samo zmedejo in s tem oddaljijo od prvotnih ciljev. Pokazala se vam bo priložnost za potovanje v tujino in niti za trenutek ne boste oklevali.

Škorpion (24. 10.–22. 11.)
Zasuli vas bodo z delom, vi pa boste samo iskali izgovore, kako bi se mu lahko izognili. Malo vam bo že uspelo, v celoti pa bolj težko. Očitno vas dobro poznajo in bodo na vašo reakcijo že pripravljeni. Obeta se vam daljši izlet.

Strelec (23. 11.–21. 12.)
Svoje želje ste skrili globoko v sebi in ste se prepričevali in si lagali, da jih ne potrebujete. Tisti trenutek vam je to pomagalo, sedaj pa ste že spoznali, da je to maska, ki jo boste morali slej ko prej sneti in pokazati obraz.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)
Spremembe, ki se vam obetajo, bodo pozitivne, čeprav tega ne boste takoj opazili. Strah, ki ga boste ob tem občutili, bo odveč in še v pravem trenutku se boste zavedali, da ste pripravljeni na vse spremembe, ki vam jih prinaša prihodnost.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)
Pretiravali boste pri zapravljanju, zato se na posledice kar pripravite. Poslovno boste naleteli na nerazumevanje in vložiti boste morali precej truda, da bodo načrti uspešni. Kaj hočete – to bo le zato, da pokažete, kako pogumni ste.

Ribi (20. 2.–20. 3.)
Našli boste srečo, za katero ste že mislili, da ne obstaja več, vsaj za vas ne. Na trdnih temeljih boste začeli graditi jutrišnji dan – in to brez obtoževanj in slabe vesti glede česarkoli. Sreča je tokrat v vaših rokah. Znali boste vse izkoristiti.

TA JE DOBRA

Katero naj izbere ...

Srečata se dva stara znanca v najboljših letih. »Janko, daj, svetuj mi, ali naj vzamem bogato vdovo, ki je ne ljubim, ali revno študentko, s katero se ljubiva?«
»Vzemi študentko, saj denar tudi ni vse,« ta odvrne.
»Tako bom tudi storil!« se za nasvet zahvali Marjan.
»Malenkost. Mimogrede, kje pa stanuje tista vdova?«

Na počitnice gresta

Dedek in babica se peljeta z vlakom na počitnice. Nena doma babica prebledi: »Ježešmarija, štedilnik sem pozabili izklopiti. Veš, da nama lahko zgori hiša!«
Dedek jo v pomirjajočem tonu potolaži: »Nič ne bo pogo-relo, ker sem pustil teči vodo v kopalnici.«

Nespodobno povabilo

Jože neutrudno prigovarja simpatični, a zelo krepostni Marti: »Daj no, pridi že enkrat zvečer k meni!«
»Jaz bi že prišla, ampak raje ne bom. Točno vem, kako bi me bilo sram, ko bi zjutraj vstala!«
»Zakaj le? Boš pa še malo poležala.«

Umetnik

Učitelj je zalotil učenca s cigareto v roki: »Hopla, fantič, kaj pa je to?«
»Čopič je, gospod učitelj.«
»Res? Čopič je? Kaj pa rišeš z njim?«
»Učitelj, mar ne vidite, da rišem oblake.«

Gorenjski zrezek

Je rekel mali Gorenjec: »Mami, kje je dunajski zrezek?«
Mama: »Na "talarju" ga imaš, samo limono dvigni.«

LAŽJI SUDOKU

8	5		4				9	2
				3	8			7
	3			1	2	5		6
4	9			6		1		
6		3				4		8
		2		8			7	9
1		9	2	5			3	
7		4	1					
3	2				7		8	

Rešitev:

1	8	2	7	9	5	2	6	3
5	9	2	6	1	7	9	4	8
7	3	9	5	2	8	1	6	4
6	4	9	7	8	2	1	5	3
8	7	1	2	6	3	2	9	7
2	1	9	4	8	7	5	3	6
9	5	2	1	8	4	6	7	3
4	1	8	6	5	9	7	2	3
2	6	9	7	1	5	8	4	3

TEŽJI SUDOKU

9		6						
3		4	6		7			2
		5			2	4		
						2	6	
2		5				9		4
		7	9					
				7	5			3
		8		4		6	7	1
							8	5

Rešitev:

5	7	9	2	6	1	8	3	4
1	2	8	5	7	2	9	6	3
2	3	9	5	1	4	6	7	8
8	5	1	6	7	2	3	9	4
7	6	1	9	8	5	2	3	4
6	9	2	7	5	9	1	8	3
9	1	7	2	6	4	5	3	8
4	8	7	6	9	1	3	5	2
2	6	9	1	4	3	8	7	5

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebelenih devetih kvadratov. Pripravil: B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

PRAVLJIČNA DEŽELA GORAJTE BO ZAŽIVELA TUDI MED LETOM

Pravljica dežela Gorajte

Junaki Pravljice dežele Gorajte v Virmašah pri Škofji Loki bodo otroke zabavali prav vsako nedeljo, **od 7. 6. 2020 dalje, ob 16. in ob 17. uri.** Organizatorji projekta PDG bodo po novem razveseljevali otroke tudi z nepozabnimi praznovanji otroških rojstnih dni, v okviru katerih bo možen celo otroški paintball.

Pravljica dogajanja lahko spremljate na FB-profilu Pravljica dežela Gorajte ali na www.pravljicnadezela-gorajte.si.

SESTAVIL: F. KALAN	REKA V BRAZILJI	LETNI DOHODKI VLADARSKE RODBINE	MESTO V ETIOPIJI, HARER	TROPSKA PAPIGA	OBLIKA IMENA RADO	DEL MOLEKULE	GORENJSKI GLAS	KRAJ NAD REKO NA HRVAškEM	ALEŠ VALIČ	ITALCI, ITALIKI	CEVAŠTA TESTENINA RUSKA DINASTIJA	GORENJSKI GLAS	JESENSKA HRUŠKA	OSEBA BREZ DOMOVINE	RILSKI SAMOSTAN	SL. ZAPIS REKE ADIGE V ITALJI	GEORGE EASTMAN	BABICA	SIKANJE	VELIKA PEČENA SLAŠČICA	PEVEC DRAGOJEVIČ	AMERIŠKI SLIKAR (ARTHUR)	ŽELATINA IZ ALG
MUSLIMANSKA OČISTI-TEV PRED MOLITVIJO							GLAVNO MESTO EGIPTA					11											
STROJ, NAPRAVA		14					CESTNI ZEMLJEVID OSVEŽILNA PIJACA																
PROTI-SLOVJE								GLAVNO MESTO JORDANIJE															
PEVKA DEZMAN				PAKET, OVOJ PORTUGALSKO MESTO				PEVKA BARUCA SKAND. MOŠKO IME			2												
VPREŽNA PRIPRAVA	6					GOZDNA PTICA PEKOČA ZACIMBA					RAFAEL (KRAJŠE) PREDMET, REČ												
OTON ŽUPANČIČ			REKA V SLOVENIJI ITAL. KOKTAJL							OSTROTA OPERNA PEVKA (ONDINA)													
OSEBA Z ENO ROKO								LAZ, RUT PREMAZ ZA LES															
KOKARDA KRMANIŽ PASTORALE TAPAJOS TUATARA	ŠKOFOVSKA PALICA	ANDREJ ROZMAN VETER OB EKVATORJU			KLOBUČEVINA DRŽAVA V AZIJI						TENIŠKA IGRALKA WILLIAMS UČENJE												
VZPORNICA											12												
STAR SLOVAN					RIŽEVO ZGANJE LOJNA ZLEZA																		8
MODEL VOZILA FIAT																							
GRŠKI OTOK			13																				
VRSTA MAMILA																							SLONOV ČEKAN
ROBERT ALTMAN																							
ŽELATINA																							10
KITAJSKI FILOZOF, LAO ZI																							
OPATIJA V NEMČIJI																							

Nagrade: 3-krat darilni bon v vrednosti 20 EUR za paintball za odrasle

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do srede, 17. junija 2020, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16

Odprto pismo

Odprto pismo dr. Simoni Kustec, ministrici za izobraževanje, znanost in šport

Spoštovani, pišem vam kot učitelj, ki je svoje poslanstvo skoraj trideset let čutil in izpolnjeval na dijaški strani katedra. Pišem vam kot človek, ki bo naredil vse, da bodo mladi nekoč znali vzleteti pod bolj modro nebo. In ki bo (o)stal, četudi sam in navzlic silni politični korektnosti in všečnosti, in v braniku osnovne spoštljivosti do naše prihodnosti.

Če kdo, matematiki vemo, da obstajajo težke reči, ne da bi se nam jih bilo treba dotakniti. Kar pa ne pomeni, da se nas ne dotaknejo. Najbrž je covid-19 ena od teh lekcij, ki smo jo globalno izgubili. Zaradi našega načina življenja, zaradi zverinskega plenjenja naravnih in človeških virov, zaradi pohlepa, zaradi pridobitniških mask, ki smo si jih nadeli že davno pred virusom. Razumel sem, da je sklep o šolanju na daljavo nujen in logičen. Tudi takrat, ko so druge evropske države že odpirale vrata vseh šol in odpravljale omejitve, ste me prepričali. A odločitev, da od cele generacije mladostnikov (od vrtca do fakultete) do septembra pustite doma samo in izključno dijake

nižjih letnikov srednjih šol, me je pretresla.

Zato vas, spoštovana ministrica, prosim za strokovno podlago in argumentacijo tako drastičnega posega v (ne le šolsko) življenje 15–17-letnikov, ki ste jim pravico do obiskovanja pouka odtegnili. Ravno v času, ko je šola zanje najpomembnejša sfera, iz katere so bili iztrgani. Vrtčevski otroci, osnovnošolci in maturantje se medtem vračajo v hrame učenosti, odgovorni celo ukinjajo manjše skupine in mehčajo ukrepe. Z našimi najstniki je očitno drugače. Topel stisk roke, skupne šolske norenosti in trepetanja, vzgojno komponento in socialno sprejetost – vsega tega jim ne bomo vzeli »le« za poltretji mesec, ampak za najmanj pol leta (če ne bo drugega vala). V čem so moji dijaki tako drugačni? V čem tako izstopajoče ogrožajo svoje babice in dedke? Zakaj so tako ekstremno nevarni javnim prevoznikom, kuharicam? Se ta nevarnost res zmanjšuje, ko omejeno šolanje na daljavo izgubi vsak vpliv v najstniških glavah in je strežba v lokalih zanje (in za lastnike) bolj privlačna opcija?

Ocena čez palec spoštovanega dr. Kristjana Lešnika Muska, nekdanjega sošolca na matematični fakulteti, o milem vplivu krize na šolsko kondicijo in

psiho otrok je lahko kvečjemu lepa želja. Težko je namreč verjeti, da odsotnost klasičnega pouka pri večini otrok ne bo pustila večjih posledic. Še posebej, če jo podamo, še preden je prizadetost enega dela populacije sploh merljiva. Ne gre le za pomisleke psihologov Slovenije, ki ste jih prejeli. Učnim procesom manjkajo cele faze, naši pravilniki pa urejajo vse, le kaotičnega virtualnega sveta ne. Gre za očitno stisko mladih, ki šolo, z vsemi njenimi napakami, potrebujejo tako kot zrak. Zdi se, da je že v nekaj mesecih ves naš trud za korigiranje socialnih neenakosti strmoglavil. Tiste dijake, ki jim je z osebno pomočjo še uspelo krpiti luknje v znanju, je koronakriza oddaljila od šole. Ne razumite me napak. Sem soavtor e-učbenika, verjetno enega boljših na svetu. Pa vendar se ob fizični odsotnosti učitelja – usmerjevalca bogate vsebine spremenijo v zgodbe za lahko noč. Pri šolanju čez ekran sem uporabil vse, kar sem vedel in znal, daleč presegele učno obveznost, tudi individualno odpravljaj dijaške težave, a tistega očesnega stika, zadovoljstva ob razumevanju ali zahteve po podnapisih pri trenju matematičnih orehov nisem dosegel. Populisti kričijo, da učitelji nikdar ne dvigajo svojega glasu. Morda zato, ker nas nočejo

slišati. Morda zato, ker zahtevamo, da odločevalci sprejmejo odgovornost za tovrstne »rešitve«. A tišine na šolskih hodnikih ni več mogoče preslišati. Postaja krik naše notranjosti. In prošnja, da ne kaznujete mladih, ki si tega niso zaslužili.

MARKO ŠPOLAD, PROF. MAT.

Mobilnost po tržiško

»Začenja se intenzivnejši del kolesarske sezone, četudi so vremenske razmere letos dopuščale urbano kolesarjenje preko cele zime. Kolesarim po domači občini in v sosednjih – Naklo, Radovljica, Cerklje, Šenčur ... V naštetih občinah je vse več označenih kolesarskih pasov – kolesarskih stez, zlasti na (predvidevam) cestah v občinski pristojnosti. V tržiški občini za zdaj še nisem opazil niti ene. Zlasti za varnejši dostop s kolesom iz južnega dela občine v središče Tržiča bi bile označene kolesarske poti velikega pomena. Ob ukinitvi pošte, bankomata itd. v Križah smo krajani v pogosto obiskovanje Tržiča sploh primorani. Občinske ceste, npr. v smeri Zadrage–Žiganja vas–Sebenje–Križe–Pristava–Zg.

Preska–Tržič zagotovo omogočajo označitev kolesarskih pasov.

Občina Tržič se pogosto (samo)predstavlja kot kolesarjem prijazna občina. Nekaj smeri za gorsko kolesarjenje v gozdnem in gorskem področju je od nedavno res označenih. Lepo in pohvalno z rekreacijskega vidika. Vendar z vidika mobilnosti je pomembno tudi urbano kolesarjenje. Pred leti je bila na občinski ravni sprejeta Celovita strategija prometa. Iz rezultatov anket se spomnim velike podpore ureditvi varnejših cestnih kolesarskih poti. Za zdaj kakršne koli konkretizacije CSP na področju tržiške občine nisem opazil, posebej ne glede urbanega kolesarjenja oziroma mobilnosti. Zelo podobno je žal stanje s potmi za pešce. Najbolj drastičen primer je pločnik v Snakovem, uradno prepoznavna najbolj nevarna točka šolskega okoliša OŠ Križe. Ureja se že več kot četrto stoletja, vsaj en mandat nekdanjega in vse mandate aktualnega župana.

Zanima me, ali so obravnane označene kolesarske steze na občinskih cestah (vsaj) predvidene. Če so, kdaj bo vsaj kaj od načrtovanega realizirano. Če ne, kaj so razlogi za nerealizacijo. Kako, da se v

Tržiču ne da, v sosednjih občinah pa, že pred nekaj leti.« Pismo z zgornjo vsebino sem 10. marca letos poslal županu mag. Borutu Sajovicu in direktorici občinske uprave dr. Metki Knific Zaletelj, do 23. maja nisem dobil nikakršnega odgovora oziroma pojasnila. Odgovarjanje na zastavljeno vprašanje je stvar občne vljudnosti, osebne kulture pač. V primeru javnih funkcionarjev brez dvoma izraža tudi kulturno raven institucije, ki jo predstavljajo. Izkaz prijaznosti občinskih uradnikov do občanov. Neodgovor predstavnikov tržiške občine je zgovoren sam po sebi: res je, (še) nič na tem področju nismo uredili. Morebitna zapoznena reakcija bo najbrž: ukvarjali smo se z epidemijo. A ta je bila razglašena šele 13. marca, 23. maja je že precej časa po njenem uradnem koncu. Morda bom dočakal odgovor z objavo v Gorenjskem glasu. Mnogo raje bi ga, z mnogimi, z označenimi varnimi kolesarskimi pasovi na nekaterih tržiških cestah.

V enem slovenskih časnikov je te dni Aidan Cerar z Inštituta za politiko prostora iz Ljubljane med drugim dejal: »Eden od učinkov epidemije so tudi zmanjšane kapacitete javnega

▶ 22. stran

Kjerkoli že ste, nas lahko poslušate na:
www.radiogorenc.si

Prostofer tudi v Naklem

Občina Naklo se je pridružila prostovoljskemu projektu za mobilnost starejših, ki povezuje starejše osebe, ki potrebujejo prevoz in ne zmorejo uporabljati javnih in plačljivih prevozov, s starejšimi aktivnimi vozniki, ki pa po drugi strani radi priskočijo na pomoč. Prva vožnja bo 8. junija.

SUZANA P. KOVAČIČ

Naklo – Prostofer je projekt zavoda Zlata mreža, Občina Naklo se mu je pridružila kot četrta občina na Gorenjskem. »Brezplačni prevozi so namenjeni tistim starejšim občanom, ki nimajo svojcev oziroma nikogar, ki bi jih peljal, ki ne vozijo sami, so gibalno ovirani, imajo nižje mesečne dohodke ..., tudi vsem tistim, ki jim razdalja do javnega prometa predstavlja predolgo pot. Poveča se tudi socialna vključenost starejših in izboljša varnost v cestnem prometu, saj storitev poteka od vrat do vrat,« je povzel direktor zavoda Zlata mreža Miha Bogataj. Kot je pojasnil, Prostofer ne deluje na način taksi službe, ampak je treba prevoz napovedati vsaj tri dni vnaprej v klicni center na brezplačno številko 080 10 10, kjer njihovi operaterji zabeležijo klic ter obvestijo voznika in uporabnika, kdo bo prišel ponj. V prvi vrsti gre za prevoze v zdravstvene ustanove in lekarno, zatem do ustanov javnega značaja (pošta, banka, knjižnica, občina, upravna enota) in v tretjem sklopu tudi do trgovin, mogoče do

Predaja ključa za e-avto in začetek izobraževanja za voznike projekta Prostofer v občini Naklo / Foto: Gorazd Kavčič

pokopališča, ko nekdo želi svojcu prižgati svečko.

Občina Naklo je v ta namen kupila sodobni električni avto. »Zdelo se nam je pomembno, da starejšim občanom, ki težko dobijo prevoz, omogočimo to storitev,« je poudaril nakelski župan Ivan Meglič. Polnilnico za e-avto imajo na parkirišču v Športnem parku Naklo. Ko avto ne bo na poti za

storitev Prostofer, ga bo lahko uporabljala občinska uprava za službene poti. Vozniki prostoferji, več kot deset jih je že, so iz Društva upokojencev (DU) Naklo, kjer so o tem začeli razmišljati že pred kakšnim letom dni in navdušili tudi župana, kot je povedal predsednik društva Jože Kajin.

»Sem koordinatorka skupine Starejši za starejše pri

DU Naklo, kjer smo odlična ekipa in veliko pomagamo. In sem si rekla, če sem že med pobudniki tudi te storitve, bom pa še voznica prostoferka,« pa je dejala Magda Slapar. Prostoferji se že izobražujejo. Prva čisto ta prava vožnja za prvega uporabnika pa bo 8. junija. Kot je svojo odločitev utemeljil prostofer Pavel Orehar: »Rad pomagam in rad vozim.«

Povečali število oddelkov

SIMON ŠUBIČ

Kranj – Kranjski mestni svet je po skrajšanem postopku sprejel spremembe odloka o ustanovitvi Javnega zavoda OŠ Simona Jenka Kranj. Odlok so spremenili, ker bodo z dokončanjem obnove nekdanje ekonomske šole ob Prešernovem gaju v Kranju pridobili nove prostore za štiri vrtčevske oddelke in

osem osnovnošolskih. Ker v Podružnični šoli Center do zdaj ni bilo predvideno izvajanje vzgojno-varstvene dejavnosti in predšolske vzgoje, so to z dopolnitvijo odloka zdaj omogočili. S spremembo odloka so povečali še zmogljivost OŠ Simona Jenka za izvedbo osnovnošolskega izobraževanja na skupaj 63 oddelkov, za njeno podružnico Center pa na 21 oddelkov.

Poučili se bodo o sonaravnem vrtnarjenju

Podnart – Center za trajnostni razvoj podeželja (CTRP) Kranj vabi na brezplačna dogodka, ki bosta v ponedeljek na ekološki kmetiji Porta v Ovsishah pri Podnartu. Ob 16. uri poleg ogleda kmetije načrtujejo predavanje Biotska pestrost v gorenjskih vrtovih – pomen in načini sonaravnega vrtnarjenja za ohranjanje biodiverzitete, ob 18. uri pa še praktično usposabljanje Naravi prijazno vrtnarjenje, na katerem bo možno spoznati nasvete za ekološko vrtnarjenje in se poučiti o gojenju zelenjave. Priporočljivi so primerna obutev in obleka za praktično delo, vrtnarske rokavice, možno je prinesiti tudi svoje vrtnarsko orodje. Z udeleženci bodo Aleš Fister s kmetije Porta, Primož Krišelj z Ekološko permakulturne kmetije pri Šuštarju iz Hotemaž in Vlasta Juršak s CTRP Kranj. Dogodka prirejajo v okviru projekta Spoznajmo biodiverzitet v naseljih. Zaželeno so prijave na vlasta.jursak@ctrp-kranj.si ali GSM 040 733 344.

Lotriču nagrada za družinsko podjetje

Lotrič Meroslovje iz Selc je letošnji prejemnik nagrade odličnosti za družinsko podjetje.

ANA ŠUBIČ

Selca – Družba EY Slovenija je letos že petič zapored podelila nagrado odličnosti družinskemu podjetju. Tokrat so se je razveselili v Lotrič Meroslovju. Podjetje s sedežem v Selcih, ki se že tri desetletja ukvarja z merjenjem, kalibracijo, razvojem izdelkov in izvedbo meroslovnih rešitev, je komisijo prepričalo s svojo uspešnostjo, dolgoročno naravno strategijo, inovativnostjo ter dobrim in preglednim vodenjem, tako družinskim kot korporativnim.

»Družinsko podjetje je preplet vrednot, pri čemer se zavedamo tako emocionalne kot tudi racionalne podlage, ki nas pri tem usmerjata. Gre za tek na dolge proge, kar po mojem mnenju predstavlja privilegij, saj voditelji družinskih podjetij nimamo na razpolago zgolj nekaj let, da se izkažemo, naš uspeh pa se ne meri le s finančnimi kazalniki. V trenutni situaciji je bilo tako naše glavno prizadevanje usmerjeno

v ohranitev prav vseh delovnih mest. Slednje smo dosegli z usmeritvijo na nova področja ter razvojem produktov in storitev kot odgovor na nastale razmere. Družinska podjetja imamo namreč željo po preživetju zapisano v sam DNK,« je poudaril lastnik in generalni direktor Marko Lotrič.

V podjetju so poleg njegove aktivne še štirje družinski člani: njegova žena in namestnica Mojca ter otroci Katja kot finančna direktorica, Mitja, ki je direktor hčerinskega podjetja Lotrič Certificiranje, in Maja, direktorica hčerinskega podjetja PSM merilni sistemi. Družinske odnose znotraj poslovnega okvirja so uredili s sestavo družinske ustave, ki usmerja njihove vloge, vrednote, vidike nasledstva in razvoja podjetniške družine. Ta sicer šteje 150 strokovnjakov z najrazličnejših področij meroslovja. Skupino poleg krovnega podjetja Lotrič Meroslovje tvorijo še štiri hčerinska podjetja v Sloveniji in šest v tujini.

Visok jubilej smučarske tekme pod Mangartom

Log pod Mangartom – V sredo je bila spominska slovesnost ob 75. obletnici smučarske tekme pripadnikov 10. gorske divizije ameriške vojske, ki je bila na zasneženem strmeh melišču pod Mangartom 3. junija 1945. Ob tej priložnosti so ob spominskih tablah odkrili tudi posebni jubilejni spominski smučki. Prav taki smučki od letos že krasita muzejsko zbirko v vojaškem muzeju v Denverju. Dogajanje so sklenili pri Gasilskem domu v Logu pod Mangartom, kjer je na ogled razstava o 10. gorski diviziji na Bovškem avtorja brigadirja v pokoju Janeza Kavarja.

Začeli usposabljati prostovoljce

Žiri – V Občini Žiri so se že pred časom pridružili humanitar-nemu projektu Prostofer, ki ga izvaja zavod Zlata Mreža in s katerim si prizadevajo povečati mobilnost starejših in gibalno oviranih oseb. V ponedeljek so tako v Ljubljani že prevzeli električni avto, ki ga bodo uporabljali za prevoze, v sredo pa so začeli usposabljati še prostovoljce, ki bodo prevoze izvajali, so pojasnili na Občini Žiri. Na občini so zelo zadovoljni z odzivom, saj se je usposabljanja udeležilo 15 prostovoljcev. Vožnje bo preko klicnega centra zavoda Zlata mreža mogoče rezervirati od 8. junija dalje, prevoze pa bodo začeli 22. junija, so še pojasnili na občini.

vremenska napoved

Danes bo pretežno oblačno z občasnimi padavinami. Jutri in v nedeljo bo spremenljivo do pretežno oblačno s krajevnimi padavinami, v nedeljo tudi nevihtami.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK

14/17 °C

SOBOTA

13/22 °C

NEDELJA

12/22 °C

